

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXII.
ÉVF.AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E5.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em.
(Táv. : 323-722.)

**Közleményeink átvétele — akár kivonatossan is — csak a forrás
megnevezésével történhetik.**

A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar ünnepe.

Nagy esemény színhelye volt múlt hó 9-én Sopron.

Felsőoktatásunk, de az egész bányász-, kohász- és erdész-
társadalom régi vágya teljesedett a karunk hallgatói részére épülő
internátus és menza alapkövének a letételével.

Mind a két intézménynek óriási a fontossága. Hiszen kétség-
telen, hogy az anyagi gondok nagy részétől megszabadított és kor-
szerű ellátásban részesített hallgatóság fokozott erővel tud majd
tanulmányainak nekifeküdni, és a közösség szellemében nevel-
kedett kaptársak az iskola falain kívül is megértő, egymást támo-
gató barátjai maradnak egymásnak.

Teljes mértékben átértékelte mindezek fontosságát a kormány
is, ezt a közoktatásügyi miniszter személyes megjelenése hang-
súlyozta.

Emelte az ünnepély fényét az a tény is, hogy a Műegyetem
Tanácsa ugyanakkor avatta a bányamérnöki tudományok tisztelet-
beli doktorává *Vizer Vilmos* m. kir. bányauji főtanácsost, a Ma-
gyar Általános Kőszénbánya Rt. igazgatóját, azokért a kiváló ér-
demekért, amelyeket csaknem 5 évtizeden kifejtett működése alatt
a magyar bányászat körül szerzett.

Testvérszakunk az első tiszteletbeli bányamérnök doktorrá-
avatását különös megtiszteltetésnek tekintette és egyik kiváló képvi-

selője, *Pethe Lajos* ny. miniszteri tanácsos részletesen beszámolt az eseményekről a „Bányászati és Kohászati Lapok“ ezévi IX. füzetében.

Meggyőződésünk, hogy ősi főiskolánk fejlődésének újabb állomását a magyar erdésztársadalom is kitörő örömmel üdvözli, és ezért a „Bányászati és Kohászati Lapok“ szerkesztőségének szíves engedélyével, *Pethe Lajos* leírásából az alábbiakban ismertetjük az ünnepély lefolyását.

*

Szinyei Merse Jenő dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter április 8-án este érkezett kíséretével Sopronba. Vele jött a *műegyetem rektori tanácsa* és *Fabinyi Tihámér* dr. ny. miniszter is. A kultuszminiszter fogadására a pályaudvaron megjelentek a soproni műegyetemi kar tanárain és az ev. hittudományi kar több tanárán kívül *Högyész Pál* főispán, *Czillinger József* dr. alispán, *Kamenszky Árpád* dr. polgármester, *Gacs János* országgyűlési képviselő és még sokan a helyi közelet vezetői közül.

A kocsijából kilépő miniszter Högyész Pál főispán üdvözlését közvetlen szavakkal megköszönte, majd a fogadására megjelent előkelőségek bemutatása után ellépett a műegyetemi kar ifjúsága díszszabadának sorfala előtt és szállására tért.

Másnap a miniszter — miután a várost és környékét megtekintette — a műegyetemi kar épületéhez hajtatott, hol *Mihailich Győző* dr., Rector Magnificus és a Műegyetem rektori tanácsa fogadták. A kar intézeteinek megtekintése után a miniszter résztvett a tiszteletbeli bányamérnöki doktori avatáson, valamint a diák-internátus és menza alapkövetételének ünnepségén.

Az ünnepségeken jelen voltak: *Fabinyi Tihámér* dr. ny. miniszter, *Varga József* dr. ny. miniszter, a város országgyűlési képviselője, a műegyetem rektori tanácsa, a bánya-, kohó- és erdómérnöki kar tanárai, segéd-tanszemélyzete és hallgatói, a bányász-, kohász- és erdésztársadalom számos képviselője és Sopron város közönsége.

Az iparügyi minisztert *Alliquander Ödön* miniszteri tanácsos és *telegdi Róth Károly* dr. miniszteri tanácsos, egyet. ny. r. tanár,

a földművelésügyi minisztert *Pászthory Ödön* miniszteri osztályfőnök,

a Székesfővárost *Horony Pálfi Aurél* dr. tanácsnok,

a Pázmány Péter Tudományegyetemet *Angyal Pál* dr. egyetemi ny. r. tanár,

a Tiszá István Tudományegyetemet *Haendel Vilmos* dr. Rector Magnificus,

az Erzsébet Tudomány Egyetemet *Viczián Dezső* dr. ev. hittudományi dékán,

az Erzsébet Tudományegyetem ág. ev. hittudományi karát

Pröhle Károly dr., Deák János dr., Kiss Jenő dr., br. Podmaniczky Pál és Karner Károly dr. egyet. ny. r. tanárok.

az Ujvidéki Keleti Kereskedelmi Főiskolát *Urbányi János* igazgató,

a Magyar Tudományos Akadémiát és a Szent István Akadémiát *v. Vendel Miklós dr.* egyet. ny. r. tanár,

az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet, a GYOSZ-t és a Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületét *Quirin Leó dr.* bányügyi főtanácsos, műszaki vezérigazgató,

az Országos Erdészeti Egyesületet *Fekete Zoltán* egyet. ny. r. tanár,

a Mérnöki Kamarát *Káposztás Pál dr.* bányaigazgató,

a Mérnöki Tanácsot és a Szabadalmi Bíróságot *Széki János* egyet. ny. r. tanár,

a Magyar Mérnök- és Építészegyletet és soproni osztályát *Jámbor Lajos* vízműigazgató,

a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségét *v. Berencsy Béla* kormányfőtanácsos, orsz. elnök,

a Kir. Magyar Természettudományi Társulatot *Romwalter Alfréd dr.* egyet. ny. r. tanár képviselték.

A tiszteletbeli doktorráavató ülést 11 órakor tartotta meg az egyetemi kar erre az alkalomra szépen feldíszített nagytermében. Az ünnepi külsőségek, az ifjúsági egyesületek egyenruhás díszőrsége és a nagyszámú előkelő közönség jól kifejezésre juttatták az alkalom rendkívüliségét.

Az ünnepi közgyűlést *Mihailich Győző dr.* Rector Magnificus nyitotta meg magasszárnyalású beszéddel majd *Tárczy-Hornoch Antal dr.* dékán ismertette *Vizer Vilmos* kiváló érdemeit, akit az Alma Mater büszkén jutalmazott legnagyobb kitüntetésével.

Az ünnepelt mélységes megatottsággal mondott köszönetet a megtiszteltetésért, minden szava a munkás férfielét és az igaz magyarság emelkedett szellemű hitvallása volt.

*

A tiszteletbeli doktorráavatás után *Szinyei Merse Jenő dr.* kultuszminiszter és kísérete, a rektori tanács, a kar tanárai és hallgatói, úgyszintén az ünneplő közönség az építkezés színhelyére, a diákinternátus és menza alapkövetélteli ünnepélyére mentek. A miniszteri rektori tanács a részükre emelt díszsátorban foglaltak helyet, mögöttük az egyetemi ifjúsági egyesületek tagjai és díszruhás hajduk állottak díszőrséget. A *Himnusz* hangjai után *Tárczy-Hornoch Antal dr.* dékán a következő beszédben ismertette az internátus megvalósulásának előzményeit.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Nagytekinetű Rektori Tanács! Kedves Vendégeink!

Immár majd egy negyedszázaddal ezelőtt, 1919 tavaszán szo-

morú vándorcsoport érkezett Sopron falai alá: a Selmezbányáról kiüldözött ősi Bányászati és Erdészeti Főiskola tanári kara, személyzete és egész ifjúsága. *Thurner Mihály* akkori polgármester hívta őket ide, hogy otthont adjon a földönfutóknak. Szűkös viszonyok között bár, de lassankint mégis megindulhatott az új földbe átültetett intézmény újjáépítése, különösen 1922 óta, mely évben a legfelsőbb kormányzói kegy kifejezetten ifjúságunk ismételt tanúsított példátadó hazafiságának jutalmául a főiskolának juttatta: mostani hajlékunkat. Röviddel reá, 1928-ban a Szt. Imre-Kollégium is megkezdte áldásos működését, s mintegy 50 hallgatónak nyújtott elhelyezést.

A csonkaország kétszáz körüli hallgatói létszáma mellett így hallgatóink elhelyezése terén különösebb nehézségek nem mutatkoztak, bár ismételt tapasztalhattuk, hogy az intézeti élet a tanulmányi eredményt igen nagy mértékben javítja. Vonatkozik ez a régi főiskolára, s az 1934-ben bekövetkezett egyesítés után Karunkra egyaránt. Az élelmezés terén azonban már megcsontottságunk korában is érezhetővé vált a megfelelő tápértékű és olcsó menza hiánya.

Egyrészt az örvendetes visszacsatolások folytán, másrészt újabb és újabb bányászati kincsek feltárása és erdészetünk belterjesebb művelése következtében hallgatóságunk létszáma hatalmas mértékben megnövekedett. Így 1940-ben már 324 volt a beiratkozott hallgatók száma, s ehhez még hozzá kellett venni a legalább 100 olyan be nem iratkozottat, akik vizsgázás és szigorlatozás céljából tartózkodtak Sopronban. 1940 júniusában *Kelle Artúr* dékánása idejében Karunk ifjúsági köre már részletesen megokolt beadványban kéri a menza felállítását, s amikor 1940 őszén *Proszta János* dékánása alatt egymagában a beiratkozott hallgatóknak a száma 417-re emelkedett, az internátus építése is egyre égetőbb feladattá vált, mert ez a létszám túlhaladta városunk ily irányú befogadóképességét. *Proszta János*, valamint Karunknak a városi törvényhatóságban működő tagjai hivatalosan is felszínen tartották a kérdést, s így lassankint a város közönségében is kezdett a tudat megérlelődni, hogy ezen a visszás helyzeten változtatni kell. Nagy megértést tanúsított a tervvel szemben *Sopronyi-Thurner Mihály* polgármester is, s amikor 1941 nyarán *Szily Kálmán* akkori államtitkár úr megbízásából *Rostás Elemér* gazdasági hivatali igazgató ideérkezett, hogy hivatalosan is megkezdje az előkészítő tárgyalásokat. *Sopronyi-Thurner Mihály* készségesen vállalkozott arra, hogy a városi törvényhatóság elé megokolt javaslatot terjeszt, amely szerint Sopron városa épülő internátusunk és menzánk céljaira 400.000 P-t és megfelelő építőteltet adományoz. *Sopronyi-Thurner Mihály*

hozta 1919-ben Karunkat ide, s íme egyik legutolsó polgármesteri ténykedése is Karunknak, illetve ifjúságunknak szólt.

Ezzel egyidőben *Fertsák Jenő* ny. főispán a soproni lapok hasábjain egyre nagyobb hévvel hirdette, hogy Sopronnak kötelessége ifjúságunk megsegítése, s utána a törvényhatóság tagjait fehérasztal mellett gyűjtötte össze, hogy barátságos előzetes eszmecserék útján a benyújtott javaslat egyhangú elfogadását biztosítsa. A krónikás hűségével meg kell állapítanom, hogy mindkét városi párt vezére, *Németh Sámuel* és *dr. Pinezich István* az elfogadás mellett szállt síkra, s állásfoglalásukat mindkét párt helyesléssel követte.

Dr. Kamenszky Árpád, hivatalbalépő új polgármester elődjének javaslatát fenntartás nélkül magáévá tette, s elfogadását a megfelelő pénzügyi fedezet előteremtésével megkönnyítette. *Modrovich Ferenc* hivatali elődöm szívós kitartással szorgalmazta a felajánlás kormányhatósági megerősítését és a felajánlott összegnek főhatóságunk általi elfogadását. Neki sikerült kieszközölni azt is, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium *Winkler Oszkár* helybeli építésmérnöknek megbízást adott az internátus és menza tervének elkészítésére. A munka egyébként egyre égetőbbé vált, mert időközben beiratkozott hallgatóságunk létszáma 500 fölé emelkedett.

Dékánságom elején a *Rektor úr Ómagnificentiája* meggyőzte a *Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr Ónagyméltóságát* az építkezés további halaszthatatlanságáról, s Nagyméltóságod jóindulatú és kegyes elhatározásából a kapott felhatalmazás alapján *Mártonffy Károly* miniszteri tanácsos, *vitéz Nagy István*, s *Rudai Rezső* osztálytanácsos támogatásával *Ottó László* miniszteri tanácsos vezetése alatt az építkezés szinte hetek alatt megindult. Minthogy azonban a szükség már igen nagy volt, mert hallgatóink egy részének csak nedves és egészségtelen pincelakások jutottak, *Michailich Győzőné* öméltósága, *Rector Magnificusunk* neje *v. Bély Alajos* altábornagy úr hathatós segítségével *Levente* diákokthon formájában egy szerény igényű, de legalább egészséges szükséginternátust rendeztetett be. Reméljük, hogy ezt a szükséginternátust a végleges elkészültéig megtarthatjuk.

Kedves kötelességemnek teszek eleget, amikor bejelentem, azt is, hogy az új internátusunk építkezéséhez, illetve felszereléséhez szakköreink igen jelentős támogatásokkal járultak hozzá. Első helyen említem a *bánya- és kohóvállalatok* 150.000 P-ös adományát, a *Magyar Nemzeti Bank* és a *Latorca rt.* 50.000—50.000 P-ös hozzájárulását, a *Magyar Vasművek és gépgyárak országos egyesületének* 27.368 P-ös és a *Magyar Amerikai Olajipar rt.* 25.000 P-ös felajánlását. Ez a 300.000 P-nél is nagyobb összeg, — reméljük, — még tovább fog emelkedni.

A falak immár kint állanak a földből, s most, hogy ünnepségünket Nagyméltóságod személyes jelenlétével is megtisztelte, igen nagy a mi örömünk.

Adja a Mindenható, hogy mentül hamarabb felavathassuk új internátusunkat, s megvalósuljanak minden időkbén az alapkőben elhelyezésre kerülő okmány szavai:

A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának ez az internátusa legyen a magyar ifjúságnak erős vára és az igazi bajtársi szellem meleg otthona!

A Rector Magnificus felkérésére ezután Szinyei Merse Jenő dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter elmondotta nagy tetszéssel fogadott ünnepi beszédét.

A mai ünnep méltó bizonyítéka annak — kezdte beszédét a kultuszminiszter — hogy a magyar nemzet kultúrájáról a háború alatt sem feledkezik meg. Évezredes történelem után, bár jóformán állandóan karddal kezében védte a nyugat kultúráját, mégsem feledkezett meg saját kultúrájának fejlesztéséről. Hogy ez valóban így van, arra kitűnő bizonyosággal szolgál hazánk egyik legősibb városának, Sopronnak példája.

— Sopron a történelem folyamán mindig jelentős hely volt. Alapjait még a kelták rakták le. A rómaiak idejében pedig egyrészt mint erősség, másrészt mint Európa kereskedelmi útvonalának egyik legfontosabb állomása jut fontos szerephez.

Igazi élete azonban, amely egyenesen a történelembe vezet s azon keresztül a mába torkollik, mégis csak a magyarsággal kezdődik. Honfoglaló elődeink minden bizonnyal hasznosan felhasználták és kiépítették a római castrumának a népvándorlás viharain keresztül még megmaradt romjait; középkori okleveleink *Castrum Sopron* néven emlegetik és egyike a legfontosabb árpádkori királyi váraknak. Szabad királyi városi rangra IV. László királyunk emelte 1277-ben.

Sopronra az egész középkor folyamán, de a későbbi századok alatt is, igen fontos feladat hárult. Mint az ország egyik legjelentősebb nyugati kapuja, közvetítette a nyugati kultúra áramlatait az ország belseje felé, de szükség esetén ellenállott minden olyan törekvésnek, amely a magyar nemzet és állam érdekei ellen irányult.

— Sopron azonban nemcsak védelmi és kulturális, hanem kereskedelmi tekintetben is az ország legfontosabb kapuja. Kereskedelme és ipara hosszú évszázados jogokra és hagyományokra tekinthet vissza. Kereskedelmi Testülete már 1656-ban megalakult.

Gazdag kereskedő és iparos polgárságának köszönhet tehát elsősorban igen sokat ez a város s rajta keresztül az egész ország.

— De Sopron a dunántúli magyar fő- és köznemességnek is egyik legfontosabb központja. Szellemi életében mindenkor ott látjuk az *Ostffyákat*, *Kanizsaiakat*, *Viczaiakat*, *Eszterházyakat*, *Széchenyieket*, *felsőbüki Nagyokat*, *Kisfaludyakat*, *Pinyeieket*, hogy csak néhány nevezetesebb családot említsünk, akik a régi patricius családokkal, az iparos, kereskedő és gazdapolgárokkal együtt mindenkor a legelső vonalban voltak a kezdeményezők és áldozatokat hozók között. Ha van város, melynek életében jelentős szerepet játszhatott a nemzet minden rétege, kezdve a főnemességtől az iparosságon és kereskedőkön keresztül a földművelő polgárokig, akkor ezért a közösségi együttműködésért elsősorban illeti az elismerés. Naggyá és nevezetessé Sopront mégis elsősorban a *polgárság* tette.

Polgársága, amely nemcsak a tisztos kereskedelmi haszonnal törődött, hanem mindenkor magasabb szellemi igényeket táplált magában. A híres *soproni liceumban* már 1557 óta tanítják a tudományokat, nevelnek hazaszeretetre és polgári tisztességre. Magasrendű kultúrális életet élt mindenkor ennek a városnak polgársága és ez teszi érthetővé, hogy ipara nem egyszer a legnemesebb művészetté fejlődött. Akármerre is nézünk a városban, mindenütt a műveltséget, a kultúrális és művészi fejlettséget látjuk.

— A város ősi szellemében cselekedtek azok, akik anyagi áldozatot és fáradságot nem kímélve, azon voltak, hogy a Műegyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának hallgatói számára megteremtsek az otthont, a diákinternátust.

Elsősorban *dr. Sopronyi-Thurner Mihály* volt polgármester urat illeti a köszönet, aki polgármesterségének utolsó heteiben kiterjesztette gondoskodását arra, hogy a diákinternátus számára telekadományozást és 400.000 pengő támogatást készítsen elő.

De köszönet illeti *dr. Kamenszky Árpád* jelenlegi polgármester urat is, aki a nagyszerű tervet a megvalósulás felé fáradhatatlanul vitte előre, továbbá a *Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületét*, a *Magyar Nemzeti Bankot*, a *Magyar Amerikai Olajipart*, amely intézmények és vállalatok anyagi támogatásukkal tették lehetővé, hogy a diákinternátus mielőbb megvalósuljon.

A legtöbb köszönet és hála azonban mégis és elsősorban magát a város közönségét, ezt az ősi hagyományaihoz ragaszkodó és őseihez méltó soproni polgárságot illeti, amely adójával a legnagyobb hozzájárulást biztosította.

A kultuszminiszter ezután így folytatta nagyhatású beszédét:

— Engedjék meg igen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy én ezen a napon, a magyar ifjúság számára oly jelentős ünnepen Sopron város hűsége előtt is meghajtsam az elismerés zászlaját. Ebből a szempontból érdekes tudni, hogy már IV. László oklevelében is szerepelt az a jelző, amelyet az 1921. évi népszavazáskor vég-

képp kiérdemelt magának, tudniillik a „Hűség“-t. Királyaink a történelem folyamán többször megjutalmazták hűségéért ezt a várost.

— Az igazi magyar ember és magyar lélek becses vonása a hála és a hűség. Ez a város Magyarország történelmének talán legválságosabb, legtragikusabb korában adta bizonyosságát törhetetlen hűségének. Akkor, amikor elrabolták lábunk alatt a földet és fejünk felől az eget.

Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter így fejezte be ünnepi beszédét:

— Ez a föld hősokeket szült, a magyar történelem halhatatlan hőseit. Ez a föld sok vért ivott és mérhetetlenül sokat áldozott. De ez a sok szenvedés és áldozat fejlesztette ki és acélozta meg jellemünket is, amelyet a kard és a föld világából szereztünk. Engedje a Gondviselés, hogy ez az új intézmény, amely méltón illeszkedik bele a város ősi nevelő- és tanintézeteinek sorába, mindenkor betöltse nemes rendeltetését és ne csak tudományt adjon az ifjúságnak, hanem neveljen a nemzeti ideálokhoz való törhetetlen hűsre, emberszeretetre és hajthatatlan magyar becsületre.

*

A miniszter ezután aláírta az alapkőbe helyezendő okmányt, megszemlélte az épület távlati rajzát és a bejárat gipszmodelljét. Majd a dékán bemutatta a miniszternek a tervező építész, a vállalkozókat, a pallért, végül két kőművest és egy napszámost is. A miniszter ezután az alapkőhöz ment és nyílásában elhelyezte a leforrasztott tokot, melybe az alapokmányt már előbb betették, majd a zárókőre öntött habarcsot vakoló kanállal elsimította. Ezzel az alapkő elhelyezése befejeződött.

Az ünnepély a *Rector Magnificus*nak a miniszterhez intézett köszönő szavaival és a *Hiszkegy* eléneklésével ért véget.

A délelőtti ünnepek után a miniszter résztvett a műegyetemi karnak a Pannoniában adott ebédjén. Itt *Mihailich Győző* rektor a *Kormányzóra*, az ország megmentőjére, *Tárczy-Hornoch Antal* dékán a *kultuszminiszterre*, mint a műszaki tudományok nagy pártfogójára mondott pohárköszöntőt.

A fenyőrúdfáról.

Irta: **Kovács József.**

A fenyőrúdfa választékolásáról és értékesítéséről kívánok néhány szót szólni, mert jelenlegi formájában egyiket sem tartom sem *gyakorlati* kereskedelmi, sem *pénzügyi* szempontból megfelelőnek.

A minősítési és árszabályozó rendeletek ennek a választék-
nak értékesítési alapjául ugyanis a múltban és jelenben egyaránt

mindenkor a *csúcsvastagságot* tekintik, és ehhez képest állapítják meg a folyóméterenkinti egységárat is.

Köztudomású, hogy a rúdfa elsősorban a falusi kislakásokhoz, gazdasági épületekhez és berendezésekhez szolgáltató építési anyagot (szarufa, korlátfa, heveder stb.), de igen keresett cikk napjainkban az egyre kiterjedtebb mértékben alkalmazott vasbetonépítkezések körében is, mint a hégazást alátámasztó anyag. Érthető tehát, hogy ennek a választéknak a keresettsége egyre nagyobb lesz, főképpen tavasszal, amikor az építkezések megindulnak.

A gyakorlati kereskedelem azt mutatja, hogy *minél nagyobb a rúd hosszúsága, annál szívesebben veszik* a kereskedők, mert annál jobban tudják belőle kielégíteni vevőik különféle igényeit.

De nemcsak a kereskedelmi szempont teszi megokolttá a rúdfának *minél hosszabb alakban való termelését*, hanem ugyanezt kívánja a *termelő érdeke is*, mert ezzel — a sokféle hossztolás elmaradása folytán — egyrészt kevesbedik a termelési költség, másrészt és főleg pedig, mert így jóval gazdaságosabbá válik a szállítás is.

Áll ez elsősorban azokra a termelőkre, akik *iparvasúton* közelíthetik ki a rúdfát a berakó vasútállomásra. Ebben az esetben nem lehet közömbös az a körülmény, hogy 4 m-es, avagy pedig a 8—10 m-es anyagot szállíthat az iparvasút. Kétségtelen ugyanis, hogy minél hosszabb alakban terhelhetők fel a rudak az iparvasúti kocsira, annál jobban közelíthető meg annak legnagyobb terhelési határa. Különösen fontos körülmény ez a fenyő-rúdfa esetén, amelynek vékonysága és kis fajsúlya következtében ez az eszményi állapot úgy sem érhető el, legfeljebb csak többé-kevésbé megközelíthető.

De ezenkívül megrövidül a szállítási időtartam és olcsóbbá válik az egységre eső szállítási költség is; ez az utóbbi körülmény viszont előnyösen hat ki a termelőt érdeklő tőzárra, illetve a piaci árból számított haszonra.

A fentiekből tehát nyilvánvalóan minden érdek a mellett szól, hogy a fenyő-rúdfát *olyan legnagyobb hosszúságban termeljék, és értékesítsék, amilyenben csak az illető törzsekből kihozható.*

Mi legyen tehát az a vastagsági határérték, amely zsinórmértéknek tekinthető ennek a választéknak a termelésekor?

Erre a kialakult gyakorlat adja meg a választ. Eszerint 4 cm az a *csúcsvastagsági alsó határ*, amelyet a rúdfa termelésekor be kell tartanunk. Igaz ugyan, hogy a vonatkozó K. M. rendelet már a 3 cm csúcsvastagságú anyagot is rúdfának minősíti, pedig helyesen azt a méretet a „kútostor“- vagy „erdei lécz“-választékhoz kellene sorozni.

A beszáradásra természetesen figyelemmel kell lennünk,

ezért nyers állapotban a gyakorlatnak 5 cm-ben választhatjuk meg helyesen a fenyőrúdcsúcsvastagságának az alsó határát.

Térjünk át már most a rúdcsúcsvastagságára: a *tővastagságra*, amely — elgondolásom szerint — elsősorban és egyedül jöhet szóba mind a termeléskor, mind az értékesítéskor.

A mai szűkös időkben, amikor a fának, különösképpen pedig a fenyőnek minden darabkájával takarékoskodnunk kell, — nem téveszthetjük szem elől azt a körülményt, hogy a 10 cm-nél nagyobb csúcsvastagságú anyag már bányafa céljára is jól megfelel, és ezért a nemzetgazdaság érdekében cselekednénk, ha a rúdcsúcsvastagságának a felső határértékét a jelenlegi 11 cm-ről 10 cm-re szállítanók le, és így vezetnők be a gyakorlatba.

A csúcsvastagság alsó és felső határértékét fentebb csak azért említettem meg, mert erre „elméleti okokból“ lesz később szükségünk, hogy azok ismeretében következtethessünk a másik esetben fontosabb méretre: a *tővastagságra*.

Induljunk ki abból a feltevésekből, hogy a rúdcsúcsvastagsági csoportjait elméletben 4—6, 7—8 és 9—10 cm-es csúcsvastagsági osztályokkal vesszük fel, ezeken belül az első esetben 3—6, a másodikban 4—8, a harmadikban pedig 4—10 m-es hosszúsági határértékeket tételezünk fel. Ezek a hosszúsági határértékek is csupán „elméleti“ jellegűek, mert hiszen a hosszolást valóban nem végezzük ezek szerint, hanem azt a vevőre bízunk, hogy a saját céljainak megfelelően hosszoljon.

A termelő feladata csak addig terjed, hogy a kitermelt rúdcsúcsvastagságát lekérgelteti, és úgy hosszolja, hogy csúcsvastagságuk a 4 cm-t megüsse.

Ha a fenti három vastagsági csoportot vizsgáljuk és elfogadjuk azt, hogy a *lúc- és jegenyefenyő rúdcsúcsvastagságában a fm-kinti vastagodás 6 mm* — (máramarosi rúdcsúcsvastagságában az említett fajok vastagodása fm-kint — a végzett mérések szerint — 6·3 mm volt) —, megállapíthatjuk, hogy az *első csoportba* tartozónak tekinthető mind az a törzs, amelynek a *tővastagsága 5·8—9·5 cm*, a *másodikba* azok, amelyeké 9·5—13 cm és végül a *harmadikba* az olyanok, amelyeké 11·5—16 cm között váltakozik.

Ezek a méretek kérgelt és légszáraz állapotra értendők, tehát a termelési nyers állapotra vonatkoztatva 1 cm-el növelni kell azokat.

A termelőnek a fent közölt *tővastagsági határértékek*, valamint a már korábban említett legkisebb csúcsvastagság (4 cm) szolgálhatnak tájékozással arra, hogy a kitermelt rúdcsúcsvastagsági osztályba sorozhatja be, figyelemmel az egyes vastagsági osztályok között mutatkozó jelentős *árkülönbözetre*.

Ha elfogadjuk általános alapul azt, hogy az *első* (4—6 cm-es) vastagsági csoportból 3, 4, 5, 6 m hosszú, a *másodikból* (7—8 cm-es) 4, 5, 6, 7, 8 m hosszú és a *harmadikból* (9—10 cm-es) 4, 5, 6, 7, 8,

9, 10 m hosszú rudakat termel ki a közvetlen fogyasztónak eladó termelő vagy kereskedő, akkor az egyes csúcsvastagsági osztályokhoz tartozó tövastagságú anyagból az alábbi kihozatal számítható:

I. csúcsvastagsági csoport (4—6 cm)

5·8—7·8	cm-es tövastagság esetén kikerül 3 m hosszú rúdfa,				
6·4—8·4	„ „ „ „	4	„	„	„
7—9	„ „ „ „	5	„	„	„
7·6—9·6	„ „ „ „	6	„	„	„

II. csúcsvastagsági csoport (7—8 cm)

9·4—10·4	cm-es tövastagság esetén kikerül 4 m hosszú rúdfa,				
10—11—	„ „ „ „	5	„	„	„
10·6—11·6	„ „ „ „	6	„	„	„
11·2—12·2	„ „ „ „	7	„	„	„
11·8—12·8	„ „ „ „	8	„	„	„

III. csúcsvastagsági csoport (9—10 cm)

11·4—12·4	cm-es tövastagság esetén kikerül 4 m hosszú rúdfa,				
12—13—	„ „ „ „	5	„	„	„
12·6—13·6	„ „ „ „	6	„	„	„
13·2—14·2	„ „ „ „	7	„	„	„
13·8—14·8	„ „ „ „	8	„	„	„
14·4—15·4	„ „ „ „	9	„	„	„
15—16	„ „ „ „	10	„	„	„

Ezek az adatok természetesen csak *tájékoztató* jellegűeknek tekinthetők és nem *abszolút* érvényűeknek. Ha ugyanis a kérdéses rúdfa fm-kinti vastagodása eltér a 6 mm-től, vagy pedig a törzs növése *sudarlós*, a fenti adatok egészen másképpen alakulhatnak.

De nem is céлом ezekkel a számokkal valami csalhatatlan törvényszerűséget bizonyítani, csupán arra szántam azokat, hogy jobban érzékeltethessem azt az elgondolásomat, hogy semmi akadály nem volna annak, ha az eddig szokásos fenyőrúd-facsoportosítást *nem a csúcsvastagság*, hanem fordítva: *a tövastagság alapján végeznők*, mert ezzel munkát és költséget takaríthatnánk meg és az anyag felhasználása *a gyakorlati igényeknek megfelelőbb lenne*.

Az erdőbirtokost és fatermelőt pedig arról győzhetik meg a fenti számok, hogy *a hosszolást egységesen végezhetné*. Mégpedig úgy, hogy a fiatal lúccs- és jegenyefenyvesekben végzendő tisztítások és gyérítések során kikerülő előhasználati törzseket a teljes hosszukban meghagyná addig, ahol csúcsvastagságuk a 4 cm-t, illetve nyersen az 5 cm-t lekérgetve még eléri.

Az így kitermelt rúdfát azután akár még kint az erdei rakodón, akár pedig a vasúti rakodón csoportosítaná *tövastagság* sze-

rint, tehát külön a 6—9·5, a 9·5—13 és a 11·5—16 cm-és tövastagságú anyagot.

Ezzel kapcsolatban meg kell még jegyezni, hogy mivel a törzsek tövastagsága közvetlenül a tuskó felett a gyökfőterpedék következtében hirtelen vastagodik, és ennek folytán a gyökfőn és az ettől 1 m-el feljebb vett méret közötti különbség jóval több a törzs átlagos, fm-kint 6 mm-ben felvett vastagodásánál, megokolt volna a tövastagságot a bütülaptól számítva mintegy 0·2 m-el feljebb mérni és az így kapott tövastagsági méretek alapján végezni a csoportosítást.

Az elmondottakból következik, hogy a termelőnek elégséges volna csupán a három tövastagsági csoport szerint osztályozni a rudakat, tehát a hosszakra való tekintet nélkül, mert hiszen elv-ként állítottuk fel, hogy célunk minden egyes darabot kihasználni, egészen a 4 cm-ben felvett csúcsvastagsági határértékig.

Igaz, hogy ezzel nehezkesebbé válnék egy-egy tövastagsági csoporton belül az egész mennyiség fm-szerinti felvétele, de ezért a hátrányért kárpótolna bennünket a kitermelési és szállítási előny, továbbá az a többletérték, amit a csúcsvastagság szerinti osztályozás következtében leejtendő végek elvesztésének vagy olcsóbb árosztályba való esésének az elkerülése jelent. Előnynek könyvelhető el végül az is, hogy a javasolt osztályozás esetén jelentősen kisebb rakterületen tárolható a rúdfa; ez főleg akkor jelent készpénzmegetakarítást, ha kénytelenek vagyunk erre a célra külön bérelni rakterületet.

Mivel a javasolt tövastagsági csoportokban készletezett anyag nem egészméter hosszúságú darabokból tevődik össze, hanem olyan hosszúságúakból, amilyeneket az illető állomány törzseiből a leg-gazdaságosabb kihasználással éppen ki lehet termelni, szükséges volna a rúdfa hosszát is éppen úgy 10 cm-es pontossággal számba-venni, ahogyan ez a többi gömbölyegfa-választék esetében is szokásos.

*

Über Nadelholzstangen. Von J. Kovács.

Die Bildung der Stärkeklassen erfolgt heute auf Grund des Zapf-durchmessers. Verf. erbringt zahlenmässige Beweise, dass eine Grup-pierung nach dem unteren Durchmesser für die Erzeugung, Förderung und Lagerung bedeutend vorteilhafter wäre.

*

Sur les perches de sapin. Par J. Kovács.

Un classement par épaisseur de la tige répondrait mieux au but.

*

About the Coniferous Poles. By J. Kovács.

A classification according to the diameter of the lower end would be more practical.

Rontott erdők.

Írta Huszár Károly.

A rontott erdő fogalmával mindgyakrabban találkozunk a gyakorlatban. Sokféle értelmezésben hallottam, és sok esetben más és más fogalmat értenek alatta. Nem céloim most a fogalom pontos meghatározása, erre nem érzem magamat hivatottnak. Csupán mint adottsággal kívánok vele foglalkozni, rámutatva arra, ilyen fogalom alá sorolt erdők, milyen nagy jövedelmezőségtől fosztják meg a tulajdonosaikat, a nemzeti vagyont mennyire kisebbitik, végül hogyan állíthatók ezek az úgynevezett rontott erdők a mai háborús gazdaság szolgálatába.

A rontott erdő fogalmával először a főiskolai tanulmányút alkalmával találkoztam. Az erdőrendezőségi gyakorlaton az egyik csanyiki erdőrészlet leírását végeztük Fekete professzor úr vezetésével. Az erdőrészletet minden hallgató másként fogta fel és másképen készítette el az erdőleírást, így egy kis vita keletkezett afelől, hogy milyen előírások készüljenek a jövőre, hogyan kell azt az erdőrészletet kezelni. Abban mindnyájan egyetértettünk, hogy az meg sem közelíti azt az állományt, amelyet egy erdőgazda ideális gazdasági egységnek tarthat, mert a szabályos állapottól igen messze van, és fenntartásával a jövőben nem hoz a birtokosnak olyan jövedelmet, mint amilyent az adott termőtalajon egy rendes erdőnek hoznia kellene. Így az a vélemény alakult ki közöttünk, hogy ki kell használni az erdőt mielőbb és helyén új rendes erdőt kell nevelni. A kihasználás mikéntje szerint a vélemények megoszlottak, én akkor is a gyors megoldást — *tabula rasa*-t —, átalakítást javasoltam: letarolni, újra erdősíteni, pótolni, ápolni, tisztítani, szóval új erdőt nevelni mielőbb.

Az erdőrészlet azóta is úgy áll, mint akkor, és így állnak mind azok az erdőrészek, az egész országban, érintetlenül, amelyek a rontott erdők fogalma alá sorolhatók. Ezek átalakítását szükségesnek, helyesnek tartjuk, mégis a munkához különböző okok miatt mindezekig nem fogtunk hozzá.

A rontott erdőknek többféle alakja van. Ezek szerint lehetne osztályozni őket és a *sürgősség* sorrendjében fokozatosan visszahódítani a tőlük elfoglalt területeket a jólkezelt erdők számára.

Az ember beavatkozása az erdő életébe a múltban legtöbbször az erdő értékének csökkenésére vezetett. Az a felfogás, hogy az erdő magától nő, nem nevelt értékes erdőt. Vajjon a kárpátaljai ősbükkösök mindig ilyenek voltak? Nem rabolta-e meg ezeket a múlt századok embere az értékesebb fenyőktől, tiszta bükkösöket hagyva hátra? Hol van az értékesebb tölgy a bükkösökből és gyertyánosokból? Hol van az őserdők juhar- és köris-anyaga? Nem az értékesebb anyag kitermelésének a következménye-e hiányuk? Ha

körül nézünk a feltáratlan ősállapotú, embertől alig megközelíthető erdőrészekben, joggal tehetjük fel ezt a kérdést és megállapíthatjuk, hogy az erdő eddig csak adott az embernek, aki viszont csak kihasználta és tovább nem törődött vele.

A mostani rontott erdők keletkezése a múlt század végén alkalmazott kihasználási módokban, az erdei legeltetések mértéktelenségében, a felújítások elmaradásában és sikertelenségében, a vadállomány túltengése folytán keletkezett károsításokban, az emberi kapzsiságban stb. leli magyarázatát. Ha jól körülnézünk a visszatért országrészekben, sokhelyt látjuk, hogy az elmúlt két évtizedben végzett termeléseknek is ez lesz az eredménye.

A trianoni országban a szigorú erdőtörvény az erdőket nagyon védte, ezért mondhatjuk, hogy ott az erdők romlása megszűnt, sőt fokozatosan kezdetét vette az erdőgazdaság minél belterjesebbé válása, ezzel pedig a termelések után az új, minden kívánalmat kielégítő, szép erdők nevelése. Erre való törekvést a legkisebb erdőbirtokon is megtaláljuk, és a csonkaország fiatalosai, erdősítései, fásításai fennen hirdetik a magyar erdőgazdák szakmeretét és munkáját.

A visszatért területeken, — bár láttam igen szép fiatalosokat a kárpátaljai kincstári erdőbirtokon, — nem lehet megállapítani az erdők ilyen minőségi megjavítására irányuló törekvést. Különösen szomorú látvány az erdélyi erdők állapota. Egyes községi erdőkben 20 éves bükk-tölgy sarjerdőben jelölik ki az évi vágást, láttam elsőosztályú, mély talajon bozótból álló erdőket, amelyekben vágást adtak ki, annak az állománya is csak 0·1 részben volt gyertyán és nyár, míg 0·9 részben mogyoró, fűz és mindenféle bokor és ezt szekérszámra hordták az igényjogosultak tüzelni. Szomorú látvány a több ezer holdas erdők sorozata, amelyben nem akad egy erdőréssz, ahol hasábtüzipát lehetne termelni.

Ezeket az erdőket az ember rontotta el, tehát méltán nevezhetjük rontott erdőknek őket.

Másik példa. Az ungi és beregi úgynevezett *Bantlin*-vágásokban az emberi kapzsiság csak az I. oszt. hasábfának megfelelő anyagot termelte ki, a többit otthagya, a vágás kitisztításáról, berdősítéséről nem gondoskodott, azokat mértéktelenül legeltette és most itt vannak ezer hold számra a középkorú erdők, amelyek semmi jót sem ígérnek a vágásforduló végére.

Említhetném a sok elgyertyánosodott erdőt is, amelyek a náluknál értékesebb fanemek helyén nőttek.

Gondoljunk végül a legeltetéssel tönkretett erdőkre, ezek nem egy esetben 50—60 év után is magukon viselik a mértéktelenség nyomát.

A pillanatnyi haszon, nemtörődömség, a kellő előrelátás hiánya, ránk, utódokra az ilyen emberi beavatkozással elrontott

erdők ezer holdjait hagyta örökségül. Sajnos, ezek már adottságok és a mai erdőgazdának számolnia kell velük.

Intő példa legyen azonban a mai nemzedék számára és figyelmeztető a magyar erdészetnek, hogy a reábizott erdőkincset minden erejével igyekezzék a háborús konjunktúra közepette úgy megvédeni, hogy a jövő nemzedék ne róhassa fel bűnéül a ráhagyott örökséget. A háború áldozatot kíván, az áldozatot meg kell hozni, de az áldozatból nem kovácsolhat az emberi kapzsiság tőkét a köz és a jövő erdeje kárára.

A háborús erőfeszítések rendkívüli termeléseket kívánnak. Itt jön előtérbe a rontott erdőknek az a csoportja, amely jelenleg 40—50 éves és a holdankinti fatömege nem adja meg az adott termőhelyi körülmények között tőle várható fatömeget. Ha már áldozatot kell hozni, döbjük oda ezeket első sorban, mert úgy sem adnak mást, mint a leginkább szükséges tűzifát, bányafát, vegyipari anyagot és nem kell a jobb szerfát szolgáltató 90—100 éves szálerdőket feláldoznunk. Gondoljunk az elgyertyánosodott erdőrészekre, amelyek a háborús szükséglet kielégítésére megfelelnek, sok és jó tűzifát szolgáltatnak. Hasonló az eset a sok tölgyсарj-erdővel. Ezek helyén igen szép szálerdőket nevelhetünk az utókor számára. Hiszem, hogy minden erdőgazdaságban vannak ilyen erdőrészek, azokat szívesen áldozza fel az erdőgazda és csak annyit kíván tőlük, hogy az új erdő nevelésének a költségét fedezék. Ezt pedig legtöbb esetben fedezik is.

Kárpátaljai szolgálatom alatt módomban volt egy ilyen rontott erdő átalakítását elvégezni; ezt az alábbiakban ismertetem.

A kérdéses erdőrészlet leírása a cseh üzemterv adatai szerint a következő.

Északi fekvésű és kitettségű, 5—10 fok lejtésű, közepesen mély, üde homokos agyagtalaj homokkő felett, 500 m tszf. magasságban, II. termőhelyi osztály, faállománya bükk, (1·0), 50 éves, 0·7 sűrűségű, vegyeskorú hézagos és legeltetéssel elrontott állomány, holdankinti fatömege: 66 m³, folyónövedéke: 1·7 m³, a területe 70 kat. hold; összees fatömege 4.620 m³.

A leíráshoz hozzá tehetem, hogy a vegyeskorú állományon 10—150 éves fák keverékét kell érteni, ezek a területen különbözőképpen elegyedve, csoportosan, vagy egyenkint fordultak elő. Egyes részeken igen koros, ágas-bogas böhöncök voltak, máshol a 80—100 éves alacsonynövésű eltérébélyesedett fák, köztük 20—40 éves rudas erdőrészek váltakoztak tarka összevisszaságban, úgy hogy minden 100 lépés után más-más erdőkép állott előttünk. Néhol teljes sűrűségűnek látszott, bár csak a záródás volt teljes, máshol 0·3—0·4 sűrűségű, illetve záródású volt. A fák közül a kimagaslók ágas-bogasak, az elnyomottak vékonyak, nyugák voltak, egészségesnek nem volt mondható az állomány.

A cseh üzemtervben mint elrontott erdő szerepelt, a romlás oka a legeltetés. Bár kétségtelen, hogy a legeltetés is nagyban hozzájárult az elrontáshoz, mégis annak az okát, hogy ilyen rossz házagos vegyeskorú erdő maradt, a közeli, azóta megszűnt, Bantlin-gyárban találom. Ez a gyár termelte ki annakidején a környező erdőket, kiszedett minden jó anyagot és ott hagyta a rá nézve értéktelent. Természetes, a gyári termelés után az erősen megbontott erdőben erősen nőtt a fű és azt azután mértéktelenül legeltették. Ilyen körülmények között egy olyan erdőrészlet állott előttem, amely iskolapéldája lehetett volna annak, hogyan kell egy erdőt elrontani. Hozzá tehetem még, hogy az erdőrészletet talaja után az I. termőhelyi osztályba is lehetett volna sorolni, mert ott minden tényező meg van, hogy annak megfelelő fatömeg teremjen, miután a szomszédos, régóta kincstári erdőben, amelynek a talaja hasonló, mindenütt megtaláljuk az I. termőhelyi osztálynak megfelelő fatömeget.

Erre az erdőrészletre 100 éves vágásfordulót írtak elő: így 50 évig növekedhetett volna, anélkül azonban, hogy gyéritési anyagot adott volna. A 100 éves korban kat. holdankint 151 m^3 fatömeg került volna kitermelés alá. Ha ehhez hozzá veszem még, hogy a fatömeg igen kis százaléka — becslésem szerint 8—10% — lett volna a szerfa, szomorú eredményre jutok, ha számítani kezdem, mit veszítettünk ezen a területen és mit vághatnánk egy rendez erdőben. Elég csak egy pillantást vetni a fatermési táblákra, elgondolkozni a gyéritési fatömegek elmaradásán, máris megérleli elhatározásunkat: mielőbb átalakítani az erdőt, jobbat, gazdaságosabbat nevelni helyette.

Az akkori nagy tűzfahiány fokozott termelésekre szorított bennünket, ezért a termelés elől sikerült elhárítani az igazgatási akadályokat. Az erdőrészlet keleti részén kb. 10 holdas részt érintetlenül hagyunk. A nyugati és déli oldalon szép, vékonyabb, kb. 15 holdas fiatalabb erdőrész volt, csak itt-ott rontotta egy-egy ősböhönc. Ezeket távolítottuk el legelőszőr, így egy elég szép erdőt kaptunk ezen a részen, bár a gyakorlatlan favágók elég nagy hézagokkal döntötték a böhöncöket. Ahol ilyen részeket nem lehetett meghagyni, ott tarra vágtuk az erdőt. Ilyen módon egy erdőrészletből három alakítottunk: egy érintetlen részt, amelyet mintegy tanulságul hagyunk meg, egy tarra vágott részt és egy szép, 20—40 éves szálerdőt, amely kétségkívül magról kelt szép, reményteljes, fiatal erdő volt. A tarra vágott részt, amelyben sok magról kelt bükk-újulat is mutatkozott, a következő tavaszon beültettük lú-, jegenyefenyő-, köris- és juhar-csemetével. Az erdősítés 90%-ban sikerült, tehát remény van egy szép elegyes szálerdő keletkezésére.

Úgy gondolom, munkánkat jól végeztük el és mivel jó ke-

zekben van az erdő, továbbra is gondozásban lesz része, a tisztítások nem fognak elmaradni.

A kitermelt anyag legnagyobbbrészt III. osztályú tűzifa volt, ezt a hézagos erdő böhöncei, alacsony ágas-bogas fái kellően megokolják. Természetesen sok volt a dorong és a hasított dorongtűzifa. A tuskót, vékony dorongot és a galyfát felszenítettük. Az itt-ott található szebb fákból talpfát faragtunk, ezzel 2%-os szerfakihozatait is elértünk.

A kitermelt tűzifa a legszükségesebb időben került a piacra, az ottani adottságok között átlagosan két pengő tőarat eredményezett; ebből bőven futotta az erdősítési költség. Maradt még a termelés után két közelítő út is, amelyeken a jövőben a gyéritési anyag könnyen kihozható.

Ha most az így keletkezett erdő 50 év eltelte után várható fatömegét a fatermési táblák alapján megbecsüljük, figyelemmel arra, hogy az kellő védelemben, teljes sűrűségben lesz fenntartható, sőt a most hézagos, átlag 30 éves bükk szálerdő sűrűsége 0.8-ra növekszik, a következő eredményt kapjuk: Az 50 éves — fele bükk, fele fenyő — erdő teljes sűrűségű fatömege (*Greiner* szerint) bükk 81 m^3 , fenyő: 111 m^3 , összesen: 191 m^3 , a 80 éves bükk szálerdőé 0.8 sűrűség esetén pedig: 207 m^3 . Ez a legkedvezőbb állapot, amelynek az elérésére törekedni kell. Ezt erdőszeretettel jó erdőgazdák el is érhetik. Tekintetbe kell venni a nem lekicsinyelhető előhasználati fatömeget is, amelyet egy ilyen erdőből 50 év alatt kaphatunk és akkor beláthatjuk, hogy az átalakítással sikerült egy jobb, jövedelmezőbb és gazdaságosabb erdőt nevelnünk, amely 50 év múlva nagyobb fatermelést ad, mint a mostani erdő 50 évi növekedés után. Az ilyen szálerdőket 100 éves korig fenntartva és az előhasználatokat gyakorolva, a termőhely teljes kihasználásával a legjobb erdőt nevelhetjük a mostani rontott erdő helyén.

Jól tudom, hogy ilyen átalakításoknak igen sok akadály van. Ezek egyike — talán a legnagyobbika — a bizonytalanság, vajjon a termelés után valóban egy jobb erdő lesz-e a régi helyén? Nem fog-e az emberi kapzsiság érvényesülni, amely ismét csak a haszonszerzést fogja látni az ilyen erdőgazdasági műveletben. Sajnos, hogy ezzel is számolni kell.

Egy jó törvényes intézkedéssel és kellően átgondolt végrehajtással meg lehet oldani ezt a kérdést. Az erdőbirtokosnak, aki ilyen termelésre kap engedélyt, a termelés jövedelmének egy részét állami letétbe kellene helyeznie, és azt csak az erdősítés sikere után, egy kifogástalan szép szálerdő reményét magában foglaló fiatalos esetében kaphatná vissza, kamataival együtt. A birtokos mulasztását az állami erdőfelügyelőségek mindig pótolhatják a biztosítékból. Az állami, kincstári és közületi erdőkben, sőt nagyobb

szakfelügyelet alatt álló erdőkben ily akadály nem igen lesz. A kincstári erdők mindig jó példával jártak és járnak elől.

Ne hagyjuk ezeket a feladatokat továbbra is megoldatlanul. Tartsuk az erdőt továbbra is szigorú állami felügyelet alatt, de úgy, hogy ez a felügyelet ne csak a megvédésre, hanem a sürgős orvoslásra, az erdőgazdasági munka megindítására, vezetésére és ha kell, a szigorú büntetésre is kiterjedjen. A kellő védelmet az erdőtörvény biztosítja, csak a közigazgatás és kir. bíróságok alkalmazzák azt oly szellemben, mint amilyenben alkotóik készítették. A jobb magyar jövő érdekében vegyék el az erdőt attól a birtokostól, aki nem tud azzal úgy gazdálkodni, amint azt a nagy magyar közösségi érdek megkívánja. A mostanság sokat hangoztatott „zöld arany“ megvédése ép oly államérdek, mint a másszínű aranyoké. A jövő boldog, nagy Magyarorszáგában az erdőnek nagy szerepe lesz. Készítsük elő úgy, hogy ezt a szerepet a legjobban tölthesse be.

*

Verdorbene Wälder. Von K. Huszár.

Zufolge unrichtiger Wirtschaftsführung ist die Holzartenzusammensetzung vieler Bestände ungünstig geworden und dadurch ihr Wert erheblich gesunken. Zur Befriedigung der ausserordentlichen Kriegsansprüche müssten zuerst diese herangezogen werden um an ihrer Stelle leistungsfähigere zu ziehen. Die Ausführung der Umwandlung wird an einem Beispiel erläutert.

*

Forêts ruinées, Par Ch. Huszár.

Exemple de transformation du peuplement.

*

Ruined Woods. By K. Huszár.

An example of tranformation of stands.

A szervezésről.

Irtá: Szederjei Ákos.

A szervezés fontosságára nem szükséges rámutatnom. Különösen nem ma, amikor szinte reá kell döbbernünk, mi mindent lehet szervezéssel elérni.

Hiába elsőrendű, kitűnően képzett mérnök valaki, ha kikerül egy gondnokságba és nem tud szervezni.

A szervezés tudomány. A hivatalvezetőnek nem szabad elmerülni a részletekben. Neki irányítani kell. Ha minden kis dologt maga intéz és mindenbe beleszól, elmerül az aprólékosságban és a nagy dolgok kicsúsznak a kezéből. Nem elég, ha a vezető éjt-napot átdolgozik, de rosszul szervezett személyzete nem ér el eredményt. Viszont jól megszervezett személyzettel sok mindenre ráérünk, amit

szervezés nélkül — bármennyire szükséges is — kénytelenek vagyunk elhanyagolni. A vezető dolga a kezdeményezés. Neki kell adni az eszméket, és a jól betanított személyzetnek kell a vezető irányításával ezeket feldolgozni, a részletmunkát végezni.

Szervezni nem tudunk, halljuk úton-útfélen. Ezt bölcsen mindannyian megállapítjuk, de semmit sem teszünk ellene. Ha valamit nem tudunk, azt igyekszünk megtanulni, de úgylátszik a szervezést nem is akarjuk megtanulni.

Mondják, a magyar annyira egyéni, hogy nem is lehet megszervezni. Ez tévedés. Minden népet és fajt meg lehet szervezni, csak akarni kell.

A szervezésnek már az egyetemen kellene kezdődnie. Itt kellene kiválogatni a hallgatók közül, hogy kinek mihez van kedve. A mi pályánk rendkívül változatos, sokoldalú. Már az egyetemen kellene eldönteni a leendő mérnöknek, hogy milyen irányban óhajtja magát tökéletesíteni. Mint pl. rendezésben, növénytanban, építésben, talajtanban, vadászatban, stb. Már Sopronban kellene magát a kiválasztott irányban jobban kiképeznie. Ismerje meg az erre vonatkozó irodalmat, érdeklődjék mindenről, azoktól, akik azon a téren eredményeket mutatnak fel stb.

Azt hiszem, minden erdőigazgató vagy jószágigazgató örülne, ha kezdő mérnöke bemutatkozáskor bejelentené, hogy valamelyik irányban már tovább képezte magát, és szeretne abban mindinkább tökéletesebbé válni.

Ma már nem lehetünk mindentudó erdészek. Mint minden tudomány, az erdészet is olyan óriásit fejlődött, hogy képtelenség minden ágát jól ismerni. Aki mindenhez ért, az semmit sem tud tökéletesen. A nagyképűség nem pótolja a szaktudást.

A kiválasztott irányban életünk végéig olvassunk, igyekezzünk megszerezni az időközben megjelent szakkönyveket és lehetőleg keressünk fel minden elérhető helyet, ahol különleges munkakörünkbe vágó kísérletek folytak vagy folynak, végül keressük az összeköttetést az ugyanabban az irányban működő szakemberekkel.

Tudom, újszerű és talán szokatlan is ezekről írni, de talán hasznára lesz fiatal hivatalvezető társaimnak, akik alig hogy megszáradt az oklevelük, a mai erdőmérnök-hiány folytán gyorsan gondnokságot kapnak.

Nekik írom le, hogy próbáltam én megszervezni kettős erdőhivatalomat. Tudom, sokan értek el nálam gyorsabban jobb eredményt és szervezni is jobban tudnak, de ők, sajnos hallgatnak. Viszont nagy segítség a kezdő hivatalvezetőnek, amikor magára hagyottan kikerül és van valami vezérfonál amibe kapaszkodhat.

Tehát van egy fiatal mérnök és egy tönkrement erdőhivatal. A megszállók kultúr munkája után t. i. legtöbbször mindent újra kell kezdeni. (Részletekre, mint pénztárkönyv, anyagszámadás, leltár

vezetés stb. nem térek ki, hanem csak a tulajdonképpeni szervező munkát írom le.)

Három részre osztom tanulmányomat: az erdőhivatal, az altisztikar és a munkásság megszervezése.

Ma a tervgazdálkodások korát éljük, mert rájöttünk, hogy tervszerűen dolgozva sokkal jobb eredményeket érhetünk el. Nagyon ajánlom fiatal erdőhivatalvezető társaimnak, hogy ők is tervszerűen dolgozzanak. Így haladva biztosabb a siker, jobban látjuk az eredményt és szembetűnőbbek a hiányok.

Könnyebb érthetőség kedvéért leírom azt a tervet, amit itt Szinevéren készítettem. Előre bocsátom, hogy ez az itteni teljesen tönkrement, lejárt (és egyébként sem megbízható) üzemtervű, nagy kiterjedésű (36.000 k. hold) kettős hivatalról készült. Az első év (1939) októberében jöttem ide, és 1940-ben félévig más hivatalban helyettesítettem, míg Szinevéren ezidő alatt négy hivatalvezető váltotta egymást. Így az első két év munkája kilenc hónapra zsugorodott össze. Mindezekon felül a személyzet egyharmada katonai szolgálatot teljesített. Ahol jobbak a körülmények, ott a tervem első két évét össze lehet év munkatervébe vonni.

A szinevéri négyéves terv.

1939. (okt., nov., dec.) Az átvétel éve.

Az erdőhivatal megismerése. Csetetekertek és csetetekészletek felvétele. A be nem ültetett és a pótlást igénylő területek felvétele. Fiatal és középkorú állományok leírása. Áterdőlések, bányafa-előhasználat kijelölése. Az épületek, műtárgyak, folyószakaszok jelenlegi állapotának a felvétele. A vadállomány megfigyelése.

1940. (jan., febr., okt., nov., dec.) Az előkészítés éve.

Új csetetekertek kijelölése és előkészítése. A meglévő kertek rendbehozása, és a meglévő terület szembeállítása a szükséges területtel. Nagyobb arányú ültetés és pótlás előkészítése. A cseh vágásokban maradt hagyásfák kitakarítása. Az idősebb, vágható korú állományok felvétele és nagyobb előhasználat előkészítése. A meglévő lakások lakhatóvá tétele. A cserkészút-hálózat felvétele és kijavításának a tervezése. Az erdőhivatal, lakások, pajták, raktárak stb. javítása. A lakosság, munkásság megismerése. A teljesen új személyzet munkakörének megállapítása. A fűrésztelep és a házi gúzsstermelés üzembeállítása. A vadállomány felvétele.

1941. A munka éve. Új csetetekertek létesítése fokozott mértékben a megállapított szükséglet szerint. Nagyobb arányú (az eddigiek háromszorosát felölelő) ültetések, pótlások és felszabadítások. Az előkészített előhasználat nagyarányú elvégzése. Az épületek és műtárgyak javításának befejezése. Új altiszti lakok és műtárgyak építésének a megkezdése. A cserkészút-hálózat egy részé-

nek a rendbehozása és kibővítése. A folyószabályozás teljes átjavítása. A vadállomány végleges megállapítása. (Pontosabb adatok összeírása: nyomméretek, bögő, dürgő helyek, stb.) A halállomány fajtáinak a felvétele. Halköltőház építésének a megkezdése.

1942. A munka befejezése. Új csemetekertek létesítésének a második része. Nagyarányú ültetés (különösen a régi vágásokban), pótlás és felszabadítás. Magpergetőház építése. Próba-magszedés. Régi ültetések kitisztítása a hagyásfáktól. A főhasználat végleges üzembeállítása. Rétek javítása. A havasi gazdálkodás előkészítő munkái. A tutajozás újjászervezése. A gátak kijavításának kezdő munkálatai. Gúzspajták építése. A fűrésztelep és a házi gúzstermelés végleges üzembeállítása. Az új altiszti lakok építésének a befejezése. Az új házak melléképületeinek a felépítése. Új vontató állatoknak való istállók építése. A tisztiszállók megszervezése. Új műtárgyak létesítése. Nagyarányú hidépítés. Állandó munkáskalibák létesítése. A nagyarányú útjavítás (fő- és mellékutak előkészítő munkálatai. Vontatóutak építése (a mellékvölgyekben a használatok szerint). A személyzet továbbképzése. (Értekezletek, előadások, tanulmányutak, külső bemutatók, könyvek hozatása). A munkásság megszervezése. (Kartotékozás, előadások, arcképes igazolványok kiadása, munkamenet-leírások kiosztása, büntetés-táblázatok ismeretése, népünnepély tartása, „fekete könyv“ felfektetése.) Altiszti szállók létesítése. A vadállomány végleges megállapítása. A vadászati berendezések felvétele és kiegészítése. A halgazdaság alapjainak a megszervezése, halastavak, teelő tavak létesítése. Próba-ikrafejés. A különböző halfajták tartózkodási helyeinek a megállapítása.

Az előbbi terv csak minta, és az vidékenkint a különböző viszonyok szerint módosítható.

Ezzel kapcsolatban rámutatok arra, hogyan is kell értelmezni a tervben szereplő rövid utasításokat.

Erdőművelési munkák. Első lépés a csemetekészlet felvétele (kor és fafajok szerint) és csemetekert-területek (összes és hasznos) csemeteszükséglet kiszámítása (a félfordulószerű vágásterületből, tisztásokból, alátelepítendő területekből, fiatalosok pótlást igénylő területeiből és az évi vágásterületből). A kettő különbsége adja a létesítendő csemetekerti területet. A csemetekerteket táblázatba kell foglalni. Ennek egyik melléklete a csemetekertek alaprajza, hogy világosan lássuk az utak és a hasznos területek összességét, a második melléklet a terület talajának a rövid leírása (pl. agyagos, savanyú) és a meglévő, ill. szükséges komposzt és trágya mennyiségének a kimutatása. Külön kell felvenni az állandó és külön a vándor kerteket.

Ezután elkészítjük az erdőművelési térképet. Berajzolunk minden húszéven aluli fiatalost fafaj, kor és sűrűség szerint, bejegyezzük a meglévő és a tervezett csemetekerteket, (a hasznos és

összes területi adatokkal, a meglévő és a szükséges komposzt- és trágyamennyiség jelzésével), feltüntetjük a vágásterületeket, a felzabadtást és pótlást igénylő állományokat, a még takarítást igénylő vágásokat stb.

Az erdőművelési térképen kívül szükséges az erdőhasználati térkép is. Erre felhordjuk sűrűség és fafajok szerint a középkorú (áterdőlést kívánó) és az öreg (vágáskorú) állományokat. Különösen fontos itt a sűrűség jó megállapítása. A régi (kort feltüntető) állomány-térképek adatai többnyire nem helytállóak, azért van ilyenre szükség. Berajzoljuk az istállókat, állandó munkáskalibákat, gúzspajtákat és a fő-, mellék-, bekötő- és vontató-utakat, ugyancsak jelezzük az ezután tervezetteket is. Ahol többévre használható csúsztatót építünk, ott ez is bekerül a térképünkre. A vágásvezetés során — különösen ha régi hibákat kell jóvátenni — lehetőleg összpontosítsuk vágásainkat, hogy egy-egy utat jól kihasználhassunk. Vagy pl. a vontatóistállók tervezésekor vegyük figyelembe, hogy azok nyáron gúzsraktárnak is alkalmasak (zsaluzott szelelő nyílások!).

Ha összpontosítjuk vágásainkat, több vágás könnyebben elbírná egy-egy út, istálló vagy pajta építését. Az útépitést a magashegységi szűk völgyekben mindég folyószabályozás előzze meg. Az így előkészített vágások munkálatai alkalmával kivisszük a térképet és gyakorlati bemutatót tarthatunk személyzetünkkel. Pl. nagyobb bányafahasználat előtt gyéritési iskolát tartottunk, ahol mindenki résztvett és az is megtanulta a bányafavágások megjelölését, akinek a kerületében nem volt bányafa-vágás.

Építkezések nyilvántartása. Az építkezéseket tárgykörök szerint lehet csoportosítani. Pl. épületek, gátak, hidak, utak, stb. Évente kétszer (tavasszal a munka megindulásakor és ősszel a költségvetések összeállításakor) végig kell járni az épületeket, gátakat, hidakat, folyó- és útszakaszokat stb. és feljegyezni a szükséges javításokat és a tervezett új létesítmények helyeit. Az épületek, de különösen az altiszti lakok karbantartásával kapcsolatban és építésekor gondoljunk mindég arra, hogy a lehetőséghez képest mindent adjunk meg személyzetünknek. Különösen az elhagyott, kultúrától távol fekvő, vidékeken szinte egyetlen dolog a lakás, amivel kárpótolhatjuk őket. Elsősorban ezeket kell olyan állapotba hozni, hogy embereink megelégedettek legyenek.

Termelési és erdőművelési térképünk nyomán fejlesszük ki úthálózatunkat. A cserkészutakat úgy vezessük, hogy ezek nyomvonalai legyenek a vontató-utaknak. A vontató-utak pedig a későbbi állandó úthálózatunk alapjai. Ugyancsak a két említett térkép és az építkezések helye mutatják meg hídépítési, folyószabályozási (ha tutajozunk, ez az irányadó) terveinket. Külön kimutatás szükséges távbeszélő hálózatunkról (állomások, egyes, kettős vezetékek

feltüntetésével, megjegyezve, hogy mikor épültek, mikor javították őket és mikor kell előreláthatólag kicserélni vagy javítani őket.

Gátainkat évente legalább kétszer kell gondosan átnézni, mert ezek csaknem állandó javítást igényelnek. A javítások sorrendjét a szállítási rend határozza meg.

Vadászati és halászati térkép. Ezen fel kell tüntetni a vadászati berendezéseket: cserkészút-hálózatot, vadászházakat, vadászkalibákat, szőkeket, etetőket, medve- és magasléseket (az odajáró medvék nyom-méreteivel és esetleges leírásával), a dürgő- és bögőhelyeket (évszámonként jelezve, hogy melyik évben hány bika bögött és kakas dürgött ott, a bikák leírásával), a patakok és tavak köré be kell jegyezni az ott előforduló halfajtákat (az egyes halak neveinek kezdőbetűjét előfordulásuk sűrűsége szerint ritkán vagy sűrűn írni, hogy állományra is következtethessünk) és végül a halászati berendezéseket (költőházat, tavakat, stb.).

Az iroda átszervezése. Rá kell szoktatni a munkásokat, hogy pontosan tartsák be a kiírt fogadó-, beteglátogató-, panasz-, elárúsító-, fizető- stb. napokat. Az irattár szokott rendszer szerinti vezetésén kívül jó az egyes ügyiratokat tárgykörök szerint csoportosítani, a folyószámmal ellátott irattárba az egyes tárgykörökben lévő ügyirat helyén papírszeletet tartani és ráírni, hogy az ügyirat melyik tárgykörben található. A tárgykörök felosztása nálunk Szinevéren a következő: fontos rendeletek tára, erdőművelés, erdőhasználat, élelmezés, személyzet, napibéresek, munkások, népjóléti, tutajozás, fűrés, vadászat, halászat, anyagszámadás, építkezés, mérés, havasok, rétek, bérletek, legeltetés, autó, lovak és kerületek, végül értekezletek, munkásgyűlések, versenyek, ünnepélyek.

A tárgykörön belül további részletezés is lehet pl. az erdőművelésben: csemetekertek, ültetések, felszabadítások stb.

Ha több irodai erőnk van, akkor a hatáskört jó élesen elválasztani. Így pl. nálunk mindenkinek megvan a maga dolga, úgy, hogy nem kell kimondott hivatalos órákat tartani. Mindenki annyit dolgozik, ameddig munkájával el nem készül. Sajnos, ez a mostani rendkívüli viszonyok közt napi tíz-tizenkét órát jelent. Viszont, ha így megvannak az egyes hatáskörök, nem kell senkit sem nógatni, mindenki tudja, mit kell elvégeznie.

Az altisztikar megszervezése. Az egyik legfontosabb kérdés. Itt nemcsak szervezésre, de nagyfokú emberismeretre és az emberrel való bánásmódra is szükség van. Legfőbb törekvésünk legyen az altisztikar színvonalának az emelése. Minél magasabb színvonalon és minél nagyobb megbecsülésben áll altisztikarunk, annál nagyobb tekintélyt és súlyt képvisel. Nekünk a tisztikarnak nagy érdekünk ezt a színvonalat minél magasabbra emelni.

Az altisztekben munkatársakat lássunk, akikkel szemben szükséges a szigorúság, de szükséges az is, hogy mindenben meg-

bizznak bennünk és minden parancsunkat gondolkodás nélkül, örömmel és lelkesedéssel teljesíték. Ennek előfeltétele a szeretet. Az altisztikarnak szeretnie kell főnökét és minden körülmények között bíznia kell benne.

Ne fukarkodjunk a dicsérettel. Dicsérjük a legkisebb fejlődést is, mert ezzel altisztjeink becsvágyukat növeljük. Dicsérettel sokkal többet lehet elérni, mint korholással. Természetesen óvakodjunk a végletektől és az olcsó dicsérettől is. Itt két példát mutatok be. Az egyik kákán is csomót kereső, állandóan dohogó főnök, aki ha jót lát, sem dicsér, inkább hallgat. Eredmény: senki sem dolgozik kedvvel, lelkesedéssel, hisz valamiért úgy is összeszidják, vagy a legjobb esetben nem szólnak. Másik a legkisebb fejlődést is észreveszi, dicsér, buzdít, lelkesít. Eredmény: mindenki igyekszik, mindent belevisznek a munkába, a kis dicséretetek újabb és újabb eredményekre sarkalnak, mindenki a minél tökéletesebb teljesítményre törekszik.

A dicséreten kívül fontos az érdeklődés felkeltése. Meg kell szerettetni az erdőt. Ezt elő kell segíteni előadásokkal, értekezletekkel, könyvekkel, tanulmányutakkal stb. Az altisztek így mindjobban belemélyednek hivatásukba, mindinkább igyekeznek és tanulnak.

Ugyancsak fontos a bizalom kérdése is. Alárendeltjeinknek érezniök kell, hogy megbízunk bennök. Kisebb megbízásokkal ki lehet próbálni minden emberünket, és lassan rászoktatjuk őket a felelősségvállalásra és önállóságra. Nagy előny, ha tudjuk kire, mit bízhatunk. Kis megbízásokkal növeljük önértüket, önbizalmukat és lelkiismeretes munkára sarkaljuk őket.

Gyakran hallani: ez és ez az ember nem ér semmit. Ma ilyen ember nincs. Annyira kevesen vagyunk, hogy mindenkire szükség van. Nem válogathatunk. Azokkal kell dolgoznunk, akiket kapunk. Nekünk kell átalakítani őket, hogy értékes munkaerőkké váljanak. Ha megismertük hibáikat, lehetőleg olyan beosztást kell adni nekik, hogy ne legyen alkalmuk hibáik elkövetésére. Általában sokkal hamarabb szoktuk embertársainkat elítélni, mint megítélni. Bátorítani kell őket és hibáikat úgy kell feltüntetni, hogy azok könnyen helyrehozhatók. El kell velük hitetni, hogy önneveléssel hibáikról leszokhatnak. Ha jóakaratot találunk, ezzel a módszerrel értékes embereket kaphatunk.

Fontos, hogy különösen a kultúrától, emberektől távol élő személyzetnek mindég legyen foglalkozása, mert ha ez nincs, a szegényebbek könnyen elsiklanak és többnyire eliszákosodnak.

Altisztikarunk megjelenése, jelentkezése, köszönése katonás és fegyelmezett legyen. Nagyon jó egyöntetű köszönést bevezetni. Általában az egyöntetűség mindég előnyös. Mindig jó, ha van valami, ami megkülönbözteti embereinket a többi hivatalaitól. Egy-

forma kalap, ruha, fegyver stb. Emlékszem, milyen büszkén hordták embereim tanulmányútjainkon fajdkakas-tollas kalapjukat. A megkülönböztetésben, egyöntetűségben mindig van valami büszkeség, valami erő érzése, és ez nagyon fokozza a kedvet és a becsvágyat.

A hivatásuk iránti érdeklődés felkeltéséről már előbb írtam. Ezt nem elég csak felkelteni, de fokozni is kell. Ezt és a továbbképzést célozzák, az erdőőri értekezletek. Általában havonta lehet ilyen értekezletet tartani. Itt az első szám a folyó munkálatok letárgyalása, jelentések, parancsok, indítványok. Második egy szakelőadás. Pl. a tutajozásról, a minősítésről és méretezésről, nyomolvasásról, a nemes halakról stb. A harmadik szám általános ismeretterjesztő vagy országépítő előadás. Az előbbire példa: Elsősegély, a telefon technikája, javítása, stb. Országépítő előadás pl. szóránymagyarokról, nemzetiségeinkről, szaporodási statisztikáinkról stb.

Az értekezleteken kívül igen hasznosak a tanulmányutak. Ezeket lehetőleg holtidényben tartsuk, nehogy a szolgálatot zavarják. A tanulmányutak az időnk szerint lehetnek egy-két naposak, a közeli hivatalok kerületébe, vagy ha több időnk van, három-négy naposak a távolabbi üzemekbe. Lehetőleg minden emberünk ott legyen ezeken. Sítúrák, céllövő és más sportversenyek, vadászati és halászati kirándulások a felüdülésen kívül a tanulást is szolgálják. Ezeken még inkább összekovácsolódik és még jobban összebátákozik személyzetünk. Ilyenkor ápolhatjuk legjobban a bajtársi érzést. Ilyenkor tanulnak meg szinte játszva szízni, célbalőni, horgászni stb. ez mind nagyon fontos a szolgálat szempontjából is. Nem kell hozzá sok beszerzés, néhány darab 6 mm-es töltény, pár horog, silécek stb. Könnyen készíthetünk löteret. Különösen ajánlom, mint jó mulatságot és jó célzási gyakorlatot a mozgócél-táblás lövészetet. Fák és bokrok között, lejtősen kihúzzunk egy drótot, erre kerekeken ráerősítjük a céltáblát, pl. disznóalakat és az a mozgó disznó alakjának illúzióját keltve hol eltűnik, hol kibukkan a bokrok és fák között. Legjobb galamblövéink és céllövőink is örömmel szórakoztak löterünkön. Egy agyaggalambdobógép sem kerül sok pénzbe. Mivel ma nehéz agyaggalambot beszerezni, ugyanolyan súlyra kiszáritott fakorongot is dobálhatunk. A nyári értekezleteket többnyire céllövészet követte nálunk, ami nagyon kívánatosá tette nyári összejöveteleinket. A szórakozás céljából nem olyan nehéz egy tekepálya összehozása sem.

Az erdőőr felesége figyelmét fel kell hívunk a házak és a házak környékének a csinosítására. A tavaly pl. nagyon ügyesen és csinosan változtatták át virágos ágyasaikat konyhakerti ágyasokká, megtartva a virágos ágyasok alakját. Egész verseny támadt az ilyen csinosításból. Tele lesznek a háztájak virággal, bokrokkal, fácskákkal és minden csupa öröm, csupa derű.

A rendeleteket nagyon ajánlom írásban kiadni. Különösen azokat, amelyek terjedelmük miatt nem férnek el a szolgálati könyvekben, mint pl. az egyes munkamenetek leírása.

Ilyen leírások: pl. az erdőművelés köréből valók. Évszakonként kell leírni az erdőművelési munkákat. Kora tavasszal: a későn hajtó lúcek és jegenyék kijelölése, az őszi tobozgyűjtéshez. Vágástisztítások. Hóvermek készítése stb.

A munkamozzanatok leírásán kívül tapasztalati adatokat is kell adnunk. Pl. 1 m²-re mennyi komposzt szükséges, egy nap-számos naponta mennyit tud felásni, 1 kh-ra fafajonként mennyi csemete kell, stb.

Ugyanígy adjunk termelési utasítást is. Válasszuk külön az előhasználatokat, főhasználatok, tisztázó vágások leírását, a minősítést, méretezést és a különféle sorrend szerint felsorolt munkamozzanatokat: vágás, forgatás, csúsztató-építés, közelítés, csúsztatás, teregetés a vetetbe stb. Tapasztalati adatok: pl. vontatáskor a gyalogosok és a fuvarosok aránya, egyes munkabérek a különböző munkák során stb.

Építkezési utasítás. Külön a házak, műtárgyak, utak építése. Tapasztalati adatok: pl. 1 fm cserkészút készítése nehéz talajon, 1 m³. kavics kitermelése és szállítása, 1 m² fafelület bevakolása stb., hol kell sarkantyú, rovottfal, fenékgát és folyószabályozásban stb.

Tutajozási adatok. Tutajozási terv összeállítása. Különböző tutajok indítása. Tutaj és vízsebesség a különböző szakaszokon. Gát-ütési rend. Gátütési szabályok, stb.

Vadászati utasítás. Nyomismeret. Kormeghatározás. Párzasi idők. stb.

Halászati utasítás. A nemes halak. Az ikrafejés módja és ideje, stb.

Zsindely-, pikkely-, dránica-termelés. Pl. 1 m³-ből mennyi lesz, mennyi a napi teljesítmény.

Rét- és havas-javítás. Hol kell meszezni, elláposodott rétek javítása, stb.

Bérjegyzékelés, anyagszámadási utasítás.

A bérjegyzék hibáit hónapról-hónapra jegyezzük fel, így megismerhetjük az állandó hibákat.

A fentieket az itteni viszonyok szerint állítottam össze, ezt ki-ki átalakíthatja a saját viszonyainak megfelelően.

Nemcsak az irodai altiszteknek kell külön-külön hatáskört adni, de a külső szolgálatot teljesítők közül is ki kell válogatni, kinek, mihez van kedve és érzéke (pl. tutajozáshoz, erdőműveléshez, vadászathoz, stb.) és ezek szerint kell tovább tanítani és jobban kiképezni az illetőket. Így pl. nálam többen tudnak erdőművelési tervet, építkezési költségvetéseket, vágatási tervet. stb. készíteni.

szóval komolyabb írásbeli munkát is végezni. Ezeket aztán meg lehet bízni az egész hivatal hasonló munkálatainak a felügyeletével.

A munkásság megszervezése. A munkások közül válogassuk ki a legértelmesebbeket és az előmunkásokat s velük kezdjük a szervezést. Ezeket kell először előkészíteni az újításokra.

Az előmunkás-gyűléseken kétféle tárgykör szerepeljen. Az első a munkával kapcsolatos előadás (kint gyakorlati bemutatóval), a második a felvilágosító előadás. Jó, ha az előbbinek nem gyűlés, hanem csak egyszerű megbeszélés színezete van, mert így közvetlenebbek az emberek. Pl. vontatás alkalmával összehívjuk a közeli vágások előmunkásait és a helyszínen rámutatunk a hibákra, és be is mutatjuk a helyes munkamódot.

A felvilágosító munkára alkalmasabbak a központi gyűlések. Pl. beszéljünk célszerű építkezésekről, a rét-karbantartásról, az eddig ismeretlen élelmiszerek felhasználásáról, a vontató-állatok istállójának a jelentőségéről stb. Hogy ez mennyire szükséges, arra két példát említek. Ezideig az volt a szokás, hogy a vágások mellett pár fából, galyból, lombból és kevés kéregből félszereket tákoltak össze munkásaink vontató állatainaknak. Szegény állat ott volt egy kis szurtos lyukban, pizsokban, kényelmesen el sem fért, és alig tudott lefeküdni. (A trágyát mindig bent hagyták, hogy melegebb legyen.) Mikor új vontató-istállókat építettünk (ezek építése is gazdaságos volt, mert nem kellett évente fizetni az összedülő félszerekért, az új istálló évtizedekre szól) örömmel mutattam ezeket be a munkásaimnak. Nagy hibát követtem el, nem készítettem elő őket. Eredmény a várt lelkesedés helyett hallgatás, morgás; végre a bátrabbak közül az egyik megszólalt: „Mérnök úr, ezek az új istállók nem jók, ebbe mi nem kötjük be állatainkat“. Kérdeztem, hogy miért. — Vállvönogatás volt a válasz. Magyaráztam az új istállók előnyeit: az állatok melegben, kényelemben vannak, külön a padláson tisztán tarthatják a szénát, abrakot, ez nem fog elszóródni, pocsékolódni, a trágyát könnyű a kidobó ajtón kilökní, ezt tavasszal fel is használhatják rétjeik javítására stb. stb. Hiába volt minden, csak erélyes parancsra mentek be. Ma ki sem lehetne őket verní!

Másik eset. Nemesített vetőmagot és a rákkal szemben nem fogékony burgonyát osztottak ki. Véletlenül nem tudtam róla. Csak akkor hallottam meg, mikor a büntetések jöttek, mert a kiosztott nemesített terményt megették és tovább vetették a saját rákos burgonyájukat.

Nagyon sok hasonló esetet sorolhatnék fel. Különösen nehéz volt a nem ismert élelmiszerekre, mint borsó, lencse, stb. rászoktatni őket; ma vígan eszik.

Mint tanulmányom elején jeleztem, az írottak az itteni és a visszatért területekre vonatkoztak, ahol a népet sokáig elhanya-

golták, nem törődtek vele. A felvilágosító munka szép eredménye pl., hogy két gyűjtésen a kb. ezer munkásom 700 P-t adott össze a katonák téliruhájára.

A munkásgyűléseken kívül tartunk sportversenyt, népünnepélyt is. Az utóbbin tréfás számokban szerepeljenek a kisebb munkásgyermek és a munkások még nem dolgozó gyermekei is. Akit érdekel, hogy milyen legyen ez a népünnepély, amelyen a nép is jól mulasson, de a mai idők komolyságának is megfelelően, az olvassa az Erdészeti Lapok 1942. évi IX. havi számában a „Követendő példa“ c. közleményt. Ezeken az összejöveteleken kerül közelebb hozzánk a munkás családja is.

Itt is fontos a bizalom kérdése. Annak idején mindent megpróbáltam, hogy az annyit becsapott, megcsalt népet, amely a nadrágos emberben csak sanyargatóját látta (a megszállás eredménye!), közelebb hozzám és bizalomra szoktassam. Sehogy sem értem el eredményt. Végül is a véletlen segített. Egyik megszorult munkás apró kölcsönt kért, egy másik pedig valami gyógyszert (a gyógyszer-tár télen szinte megközelíthetetlen messze van, nyáron 26 km-es út az egyik 1000 méteren felüli hegyen át.) Lassan apró kölcsönökkel és kisebb gyógyszer-osztással eredményt értem el. Igaz, ez a szórakozás belekerült vagy kétszáz pengőmbé, de az eredmény sokkal többet megért, és ma már ez a segítség is szervezett alapon működik. Ha már megvan a bizalom, később is nagyon vigyázunk a néppel való bánásmódra. Sohasem ígérjük olyat, amit nem tarthatunk meg, csak azért, hogy lerázzuk a kérő vagy zavargó munkást. Igéreteinket pedig minden körülmények között tartjuk meg.

Különösen jól szervezzük meg a munkás-népjóléti ügyeket. (Élelelmosztás, betegvizsgálás, beteglátogatás, stb.) A mai időkben ezek nagyon fontos dolgok, ne sajnáljuk rájuk az időt és a fáradságot.

A lehetőséghez képest igyekezzünk állandó munkásokat szerezni. A rendkívüli ügyességet kívánó, különleges munkálat-hoz, mint pl. tutajozás, gyérités stb. külön válogatott munkáscsoportokat szervezzünk. Ezeket megkülönböztetetten kezeljük és jobban is fizessük őket. Az ilyen különleges munkálatok esetén, mint pl. a bányafa-használat, nagyon nagy előny, ha jól begyakorolt munkáscsoportunk van. Nemcsak az eredmény jobb és gyorsabb, de az erdő sem romlik el. Különösen áll ez az előhasználati fatermés közelítésekor, csúsztatásakor, ahol inkább a megmaradó állomány az irányadó, mint a kitermelt anyag.

A munkabérek ma kötöttek, de a kereten belül is vannak lehetőségek. Nagyon jó, ha kiszámítjuk a megváltozott körülményeknek megfelelően, hogy a helyi viszonyok között mennyit kell keresni a munkásnak, ha egy, két, három stb. családtagja van.

Itt a helyszínen beszerezhető élelem és ruhaanyagok az irányadók és az ott be nem szerezhető legközelebbi beszerző helye.

A gyakori károsításokat (kéreghántás, galyazás stb.) írjuk össze táblázatba foglalva. A munkásgyűléseken ismertessük ezeket és az egyes munkák kiadásakor írassuk alá a kilátásba helyezett büntetéseket is. Munka közben is gyakran ismertessük ezeket, hogy lassan a munkások vérébe menjen.

Itt példának leírom a tutajozás büntetés-táblázatát.

Útmutatás a tutajozás zökkenésmentes menetéhez és az esetleges rendbontók megbírságolásához.

1. Aki nem jelenik meg a felhívásra a munkahe-
lyen, az ellen eljárás indul.
2. Aki nem a kijelölt fából köt tutajt, büntetése: . . . 2.— P
3. Aki nem köti jól be a tutaját 5.— P
4. Aki elengedi az egyensúlyozót 1.— P
5. Aki engedély nélkül hoz szükségtelen tutajszeget
vagy deszkát 2.— P
6. Aki felterhet rak engedély nélkül 1.— P
7. Parancsnélküli indítás kizárás.
8. Aki nem engedelmeskedik a parancsnak 1—20 P
9. Aki nem gondoskodik a tutaj elengedéséről, az
nem kap kifizetést.
10. Aki, a megengedettnél több fát köt be, az nem
kap kifizetést.
11. Aki az elzárási munkában nem segít társainak . . . 1—20 P
12. Aki elvágja a tutajkötelet 80.— P
13. Aki nem a kijelölt anyagból köt vagy terhel . . . 2.— P
14. Aki elveszíti vagy elveszi a tutajkötelet, megfizeti.
15. Aki a hátsó táblára kikötéshez nem fűr be csapat . . 2.— P
16. Ha a hosszú és nagy tutajon csak két kormányos
jelenik meg 5.— P
17. Ha gyenge tutajosok kötnek és visznek tutajt (és
jó tutajvezetőt nem visznek magukkal, vagy egyik
sem tud kifogástalanul vezetni), a büntetés 10.— P
18. Ha indulás előtt nem vizsgálják át tutajukat . . . 2.— P
19. Aki nem megy ki indítási időre kizárás.
20. Aki késik, késése nagyságához mérten 1—10 P
21. Anyag rendetlen felhasználása és elvitele: az
anyag értékét fizeti.
22. Ha rossz a fékberendezés vagy nincs 2.— P
23. Aki ittasan jön a tutajozáshoz 1—20 P
24. Aki elzárást okoz saját hibájából: a vizsgálat
szerinti büntetést kap.
25. Aki meghamisítja a szállítólevelet: nem kap
fizetést.

26. Aki nem engedelmeskedik az indítónak vagy szakaszörnek, büntetése 1—10 P
27. Fizetés: minden szombaton; csak személyesen lehet átvenni a pénzt.
28. Csak az veheti fel, akinek a neve a szállítólevélen szerepel.
29. Aki véletlenül visz el tutajkötelet, köteles azt az indító rakpartra visszavinni.
30. Akinek a tutaja elszakad vagy elakad, köteles a legközelebbi szakaszörnek azonnal jelenteni.

Ehhez hasonlóan minden munkára ki lehet ilyen táblázatot dolgozni.

Az állandó és visszaeső bűnösöket szükség esetén kizárjuk a munkából, nyilvántartásukra vezetjük a „Fekete könyv“-et.

Végül nagyon kívánatos a munkások kartotékozása és arcképes igazolvánnyal való ellátása. A különleges munkásokat külön névjegyzéken is tárgyaljuk. A rendkívüli helyzetben nagyon előnyös, ha megjelöljük, hogy kire, milyen mértékben van szükségünk. Ez utóbbi különösen ma, a felmentések kérésekor nagyon jó.

Az írottak ügyes megszervezésével igen szép eredményeket érhetünk el. Itt említem meg, amit a napokban olvastam a szervezésről. Az 1914-es világháborúban egyik csapatunkat szökött katonákból és a szétvert kötelékek maradványaiból állították össze, és ezt a szedett-vetett társaságot egy vezérkari tiszt kiváló szervezéssel hadseregünk egyik legjobb harcegységévé alakította.

Egy nagyobb alakulat teljesítménye, jórészt a vezető szervező képességétől függ.

Az említetteken, az altisztikar továbbképzésén és megszervezésén kívül ne felejtkezzünk el magunkról sem. Különösen a kiválasztott irányban kell állandóan tanulni és kutatni, kísérletezni. Ahogy a tudomány fejlődik, úgy kell nekünk is vele lépést tartanunk. Kívánatos, ha eredményeinket, kísérleteinket leírjuk, közzétesszük. Ezzel nagy segítséget nyújtunk azoknak, akik ugyanilyen irányban dolgoznak, és akikről sokszor nem is tudunk. Pl. száznál több olyan vadászemberrel levelezek, akiket személyesen nem is ismerek, de azonos munkáink alapján kölcsönösen segítjük egymást, adataink és megfigyeléseink közlésével. Itt említem meg, hogy nagyon ajánlom kultúrintézményeink (Nemzeti Múzeum, Madártani Intézet, Erd. Kutató Intézet, stb.) támogatását is. Gyűjtünk nekik. Kis fáradsággal értékes munkát végezhetünk és így anyagiakban szegény, de nagyhírű hazai kultúrintézményeink munkáját jelentősen előbbrevihetjük. Kis beosztással ilyen önzetlen munkára is kell időt szentelnünk.

A szakmunkán kívül az országépítő munkánkra is szükség van. Ezért az altisztai és munkásgyűléseken mindég legyen egy, a

nemzeti önértéküket felkeltő előadás. Ezeket az előadásokat lehetőleg felváltva az altisztek tartásák, vagy — ha van ilyen — egy-egy ügyesebb munkásunk. Természetesen forrásmunkával mi lássuk el őket. Különösen a nemzetiségi vidéken fontos az ilyen irányú munkásság. Ez a kultúrától távol eső vidékek hivatalvezetőinek a kötelessége is. Ajánlatos, ha a hivatalvezető benne van a népművelési bizottságban, élnöke a levanteegyesületnek, az MKE helyi csoportjának és egyéb egyesületeknek, ahol a néppel érintkezik, közelebb jut a lelkületéhez és alkalma nyílik az országépítésre.

Feltétlenül szükséges, hogy a leírottakat kedvvel végezzük! Csak a szívesen végzett munkával érünk el gyors és jó eredményt, csak ekkor van lendület, lelkesedés a munkánkban.

Senkise keseregjen, ha a végekre, mostoha viszonyok közzé kerül, mert ez a föld is magyar föld. Ha nem is aranykalászokat ringató, búzatermő fekete-föld, hanem az ellenségtől kizsarolt sovány, sziklás agyag, de az ezeréves haza egy darabja, amit nekünk kell termékennyé tenni. A kivágott erdőket újra ültetni, a tönkretett állományokat kijavítani, az elhanyagolt épületeket átalakítani és újakat emelni a mi kötelességünk.

Ebben a szellemben dolgozzatok ifjú erdészek! Nektek kell fiatalos lendületetekkel felrázni a munkásság közönyét, a csikorgó lassú ütemet meggyorsítani, átállítani. A bennetek lobogó munkakedvet, ifjú lelkesedést átadni altisztjeiteknek és munkásaitoknak, mert ez a kötelességetek!

Die Frage der Organisierung. Von A. Szederjei.

Die Vielseitigkeit des Forstingenieurberufs erfordert ständige Weiterbildung und eine gewisse Spezialisierung der Kenntnisse, die schon auf der Hochschule beginnen sollte. Organisierung ist aber eine Kunst, die nur in der Praxis erlernt werden kann.

Wie der Betrieb eines Forstamtes zu regeln ist, wird mit den Angaben der eigenen Verwaltung des Verf. geschildert. Der Ausführung müssen wohldurchdachte Planung und gründliche Vorbereitung vorangehen, die Lösung sämtlicher Aufgaben erfordert also etwa 3 Jahre. Es ist sehr zweckmässig die forstwirtschaftlichen Arbeiten gruppenweise gesondert und in der Reihenfolge ihrer Dringlichkeit durchzuführen (z. B.: im ersten Jahr die Herstellung, im zweiten Neuanlage von Saatkämpen, Bauten usw.). Besonderes Gewicht ist auf die richtige Organisation des Unterbeamtenpersonals und der Arbeiter zu legen; dies ist nicht nur eine fachliche, sondern auch patriotische Erziehungsaufgabe des Amtsleiters.

The Question of Organization. By A. Szederjei.

The author describes — on the basis of his own experiences — how is the suitable planning, preparing and solution of the works in a forest-range to be carried out, and how are the forest-guards and labourers to be educated.

Sur l'organisation. Par A. Szederjei.

L'Auteur décrit suivant sa propre expérience, comment on peut, de la façon la plus pratique, projeter, préparer et exécuter l'organisation des travaux d'un bureau forestier, ensuite diriger l'éducation des employés subalternes et des ouvriers.

ÉRTESÍTÉS.

Értesítjük t. olvasóinkat, hogy külön-kiadványként küldjük meg a következő hivatalos közleményeket.

1. A m. kir. földművelésügyi miniszter 155.000/1943. F. M. számú rendelete a tűzifaellátás biztosításával kapcsolatos kérdések újabb szabályozásáról.

2. A m. kir. közellátásügyi miniszter 20.100/1943. K. M. számú rendelete a hazai termésű tölgy- és lúcfenyő-cserzőkéreg árának a megállapítása tárgyában.

3. A m. kir. iparügyi miniszter 24.600/1943. Ip. M. számú rendelete a fűzfakéreg kitermelésének és forgalmának szabályozásáról.

4. A m. kir. közellátásügyi miniszter 28.700/1943. K. M. számú rendelete a cserzési célokra alkalmas fűzfakéreg legnagyobb árának a megállapításáról.

5. A m. kir. közellátásügyi miniszter 15.998/1943. K. M. számú leirata a tűzifa ármegállapításáról.

6. A m. kir. földművelésügyi miniszter 127.644/1943. F. M. számú felhívása az Államerdészeti Tisztviselők Gyermekének Nevelését Segélyező Alapból az 1943/44. tanévben kiosztható segélyek ügyében.

IRODALOM

Eidmann: Főfajaink gyökérlégzésének és párologtatásának a vizsgálata. (*Untersuchungen über die Wurzelatmung und Transpiration unserer Hauptholzarten.*) J. D. Sauerländer kiadása, Frankfurt a. M. 1943. Ára fűzve: 5 RM. (Külföldön 25% engedmény.)

A Porosz Erdészeti Kísérleti Állomás IV. osztályán készült munka, mint a Göring Hermann Német Erdészettudományi Akadémia Kiadványainak 5. kötete hagyta el nemrégén a sajtót, és igen értékes adatokkal gyarapítja az erdő életére vonatkozó ismereteinket.

A korszerű erdőművelés tudománya a mult világháború vége óta fokozott figyelmet fordított a fa földalatti részeire. Ennek folytán első-sorban a kérdés környezettani (ökológiai) vonatkozásai kerültek élesebb megvilágításba, mert a talaj- és éghajlatlan, valamint a növényiszövetkezettan terén végzett beható kutatások számos új felfedezéshez vezettek. Az élettér és a gyökérrendszer között fennálló kölcsönhatások helyes elbírálása azonban még mindig nagy nehézségekbe ütközött, mert a gyökér élettani működésére vonatkozó tudásunk eddig hiányos volt.

A szerző munkája különösen azért érdemel figyelmet, mert a jóformán ismeretlen terület feiderítésére tette meg az első kezdeményező lépéseket. Kutatásai még a Jáva szigetén töltött szolgálati idejére nyúlnak vissza; az ott gyűjtött adatokat igen hasznosan egészítette ki a németországi beható vizsgálatokkal. Ezek főleg különböző erdőművelési eljárásoknak a gyökérversenyre kifejtett hatását boncolgatták, és szükségessé tették a gyökérrendszer gázanyag-csereforgalmának a pontos lemérését.

Eberswaldeben a szerző tervei szerint megállapított eljárás volt a vizsgálat eszköze, ennek segítségével sikerült is a rendes fejlődésű növény két fontos életjeleniségét — a gyökérlélekezést és az elpárologtatást — egyidőben megfigyelni és számszerűen értékelni. Sőt ez a módszer a növény anyagtermelésére vonatkozólag is értékes adatokat szolgáltatott.

A vizsgálatok 10 lomb- és 5 tűlevelű fajtát öleltek fel. Az eredmények egészen új alapot teremtettek fajtáink termőhelyi igényei megítéléséhez, és első ízben adtak felvilágosítást arról, hogy igen különböző mértékű szénsavtermelésük miként befolyásolja a talajéletet.

A 144 oldalra terjedő kötet bevezetőül a megoldandó feladatot körvonalazza világosan, majd részletesen leírja a vizsgálati módszereket, és azután mintegy 70 oldalon ismerteti — számos ábra kíséretében — a táblázatokba is összefoglalt eredményeket.

Az ezekből adódó következtetések a gyakorlati erdőgazda számára is nagyjelentőségűek. M.

Faber György: A 4 éves mezőgazdasági főiskolák. (A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének kiadása, Budapest, 1943. Ára: 1.50 P.)

A 48 oldalas füzet a szerzőnek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztályában a múlt év őszén tartott és általános érdeklődéssel fogadott előadását ismerteti meg a legszélesebb nyilvánossággal.

Erre a nyilvánosságra — merjük állítani — a kérdésnek feltételül szüksége van, mert a mezőgazdasági oktatás mai széttagoltsága, az ezzel kapcsolatban támadt nehézségek, félreértések, hatásköri viták stb. sajnos, elég hátrányosan befolyásolják mezőgazdaságunk fejlődését.

A szerző, aki érdekképviselői munkakörénél fogva igen alapos ismerője az összes panaszoknak és kívánságoknak, csak szakmája iránt érzett szeretetének a parancsszavát követte, amikor a gyakorlati ember szemével vizsgálta a mezőgazdasági akadémiák átszervezésével előállott helyzetet, és a legteljesebb őszinteséggel tárta fel aggályait.

Tanulmányát melegen ajánljuk mindazok figyelmébe; akik oktatáspolitikai kérdésekkel foglalkoznak: bátor, helyenkint kemény, de mindvégig tárgyilagos, tehát valóban építő bíráló, amelyért az iskola és a gyakorlat csak egyformán hálás lehet, *Faber Györgynek*.

Ez a hála már az előadás után is megnyilvánult, amikor a főiskolai tanárok éppen olyan szeretettel és elismeréssel köszönték meg fejtegetéseit, mint a nagy mezőgazdaságok vezetői. Nyilván, mert tudják, hogy az iskola van a gyakorlatért és nem fordítva! M.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (77. kötet. 1943.)

8. sz. — *Keöpeczi-Nagy Z. dr.*: Folyóink jégállapota az 1941–1942. év telén (2., bef. közl.).

9. sz. — *Baskai E. dr.*: A művészi falfestmények értékelése.

A Műszaki Világ. (VII. évf. 1943.)

8. sz. — —: Krudy Ferenc előadása a Mérnökegyletben a gazdasági nacionalizmusról és az árkérdésről. — *Satánky E.*: Hatósági rendeletek és az érdekelték tájékoztatása.

9. sz. — —: A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet közgyűlése. — *V. Görgey V.*: Elsüllyedt haditengerészeti- és kereskedelmi hajóegységek kiemelésének technikai megoldásai gyakorlati példák alapján.

Kémikusok Lapja. (IV. évf. 1943.)

5. sz. — *Dallenegger R. dr.*: A gyümölcsfák táplálásának agrokémiai és talajtani vonatkozásai. — *Sarló K. dr.*: A budapesti hőtorrások kéntartalma. — *Sándor J.*: Növényi eredetű hulladékok értékesítése. (1. közl.)

Kiserletügyi Közlemények. (XLV. kötet. 1942.)

1—3. sz. — *Villax Ö. dr.*: Magyarország ökológiai beosztása, különös tekintettel a növényfajtákra és a növénynevelésre. — *Jakobey I.*: A rostlen tápanyagfelvétele. — *Koczor F.*: és *dr. Pozsonyiné Lovas I.*: Az 1941. évi hazai termész rizsek laboratóriumi vizsgálata. — *Gruzl F. dr.*: „Labograf“ búza-, ill. lisztminősítő készülék és eljárás. — *Csukás Z. dr.*: A környezeti tényezők befolyása a legeltetés hatásosságára. — *Rom P. dr.*: Uzemi borsosmentaolajgyártás Magyarországon 1941-ben. — *Rom P. dr.*: A fenyőgyanta nyerege és megkülönböztetése a műgyantától. — *Sós J. dr.*: A mák gazdasági- és tápértéke. — *Szabó E. dr.*: A búza és a belőle öröklött liszt minőségváltozásai a raktározás alatt. — *Szomolányi Gy. dr.*: Az egységes mosószappan zsírsavtartalmának meghatározása. — *Bacsó N. dr.*: Földművelési meteorológiai feladatok — *Ubrizsy G. dr.*: A füveshere-keverékek társulásviszonyának laboratóriumi és szabadföldi kísérletei. — *Jakobey I.*: A refraktometrikus zsírmeghatározás helyes végrehajtása és számítása. — *Brecher Gy. dr.*: Mi az értéke a zsiszikes borsóvetőmagnak?

Köztelemek. (LIII. évf. 1943.)

15. sz. — *Nagy L. dr.*: A magyar mezőgazdaság fejlesztésének előfeltételei. — *r —ő*: Eletfenntartási költségek és mezőgazdasági termelés. — *Ifj. Wührl J.*: Jövedelmező kendertermesztés egy műtrágyázási kísérlet tükrében. — *Kulin S. dr.*: Legeltethető-e a lucerna. — *Laczkó A.*: Tájékoztató a hazai olajlentermesztés és vetőmagellátás kialakulásáról. — *v. Antalffy S. dr.*: Széljegyzetek a berlini növényegészségügyi ülészak margójára. — *Nagy L. dr.*: A háborús mezőgazdasági üzemszervezés és üzemvezetés időszerű kérdései. I. — —: Buronyatermesztésünk lehetőségei.

16. sz. — *Várallyay Gy.*: Meszezési kísérletek második évi eredményei. — *Székács J.*: Néhány adat ricinusnevelésünkhöz és ricinusfajtáinkhoz. — *Tangl H. dr.*: A borjú vagy a baromfi hasznosítja-e jobban a takarmányt? — *Almási G.*: A repce és repcebogár. — *Nagy L. dr.*: A háborús mezőgazdasági üzemszervezés és üzemvezetés időszerű kérdései. II.

17. sz. — *Reichenbach B. dr.*: A mezőgazdasági termelés háborús terhe és kockázata. — *Surányi J. dr.*: Hogyan termesszük az új cukorvagy édesircot? — *v. Radnay A.*: A konyhakerti magvak tömeg- és minőségi vetőmagtermesztése, különös tekintettel a szerződéses magtermesztésre. — *Horn A. dr.*: A formalizmus szerepe és jelentősége a szarvasmarhatenyésztésben. — *Karsai L. és Kotlán S. dr.*: Gyakorlati tapasztalatok a juhok féregbetegségeiről. — *Ferenczy S.*: Az öntözött herefűvesek meghonosítása hazánkban. — *Herke S.*: A szikes talajok javításának és hasznosításának lehetőségei. — *Nagy L. dr.*: A háborús mezőgazdasági üzemszervezés és üzemvezetés időszerű kérdései. III. — *Rázsó I.*: A Rima-Klausing két rétegben dolgozó eke a többtermelés szolgálatában.

18. sz. — *Ujvárosy I.*: Kiszgazdák talajművelési rendszerének megváltoztatása. — *Fleischmann R. dr.*: Kísérletek a bab virágtalanításával. — *Baranyovits F. dr.*: Az idei lenbolha veszedelem. — *Nagy L. dr.*: A háborús mezőgazdasági üzemszervezés és üzemvezetés időszerű kérdései. IV.

Magyar Méh. (64. évf. 1943.)

5. sz. — *Bánhegyi F.* és *Csajághy K.*: Erdemes-e serkenteni a méheket?

Mezőgazdasági Közlöny. (XVI. évf. 1943.)

4. sz. — *Halács Á. dr.* és *Csiky J. dr.*: A kísérletező körzetek a természetfejlesztés szolgálatában. — *Guoth E. dr.*: Szervezett értékesítés — több tejtermelés. — *M. B.*: A nemzetközi kereskedelem rendszerváltozása. — o: Az irányított gazdálkodás Belgiumban.

Nimród Vadászlap. (IV. évf. 1943.)

11. sz. — *Zsindely E.*: Az 1942. évi vadásztrofeák bemutatása. — *Eidenpenz K.*: Sas a hegyek felett. — *Torontáli*: Három golyós fegyver. — *Gresznáryk L.*: Drótszűrő magyar vizsla.

12. sz. — *Nagy Gy. dr.*: Hozzászólás Szederjey Ákos cikkével kapcsolatban a nagykakas vadászatához. — *Potoczky B.*: Messzelátókról, puskákról. — *Bástyai-Holtzer L.*: Szarka-pedzés.

13. sz. — *Beretzky P. dr.*: Természetvédelem—Természetpusztítás. — *Sólyom*: Végre! — *Thuroczy T. dr.*: A sárga drótszűrő. — *G. Lelovich Gy.*: Vadászlovak szerepe az európai solymászatban.

Technika. (24. évf. 1943.)

4. sz. — *Cziegler G.*: Hadsereg, haditechnika és a mérnök. — *Schimanek E. dr.*: A gázmotorokról. — *Kováts A.*: Hozzászólás dr. Ruzitska Lajos: A budapesti gyorsvasúti hálózat kialakításáról szóló ismertetéséhez. — *Pattantyús Á. D.*: Kiegészítő számítások a Maag-féle fogazáshoz. — *Kotsis E. dr.*: Művészet és mesterség az építészetben. — *Ifj. Szikszay G.*: A zürichi műegyetem új gépterme Műemlékvédelmi szemle 17. — *Milasovszky B.*: A kiegyenlítő égyenes szabatos meghatározása (2. bef. közl.). — *Bányai J. dr.*: Az ásványvizes források hasznosításával járó műszaki munkálatok. — *br. Puchner E.*: Vasúti kocsik gépjárművek szállítására.

Természettudományi Közlöny. (75. kötet, 1943.)

4. sz. — *Zimmermann Á.*: A öregedésről. — *Goetsch W.*: Hanygaállatok újszerű kapcsolatainak megfigyelése és értelmezése. — *Kieselbach Gy.*: A sulyom. — *Csáky T.*: A viszketés és csiklandás. — *Z. Á. dr.*: Magyarországon védőoltással sikerült a veszettséget kiirtani. — *T. L. dr.*: A mikanit. — *Kieselbach Gy. dr.*: Paraffinolaj mint sütőolaj. — *Rapaics R. dr.*: Allati szövetek ellenállása szárazsággal és hideggel szemben.

Vadászat-Halászat. (XI. évf. 1943.)

7. sz. — —: A Hubertus Országos Magyar Vadászati Védegylet 65. évi rendes közgyűlése. — *a. Balogh A.*: Különböző célzási módok. — *K. Benkő P.*: Sporthorgászat. — *Orday R.*: A pisztrángászat örömei.

8. sz. — *a. Balogh A.*: A hatszoros nagyítású Kahles céltávcsőről. — *Péchy-Horváth R.*: Sporthorgászatról.

Vadászujság. (III. évf. 1943.)

11. sz. — *Mészáros P.*: Kivesző vadjaink. — *Révay Gy.*: Rákászat. — *Szentlőrinci*: Szarvasok, farkasok. — *Punka K. dr.*: Híres gómóri vadászok és vadászterületek. — *Vásárhelyi I.*: Pézsmapocok a borsodi Bükkben. — *Kocsis Á.*: A vízityúk. — —: Agancskiállítás.

12. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: Laetare! — *Péczei P. dr.*: Mit adjunk „ponyva“ helyett. — *Mészáros P.*: „Vadászható“ vadak.

13. sz. — *K. Benkő P.*: Az egységes eb kérdése. — *Forti J. dr.*: Márai Sándor a vadászatról. — *Mészáros P.*: A magyarság Európa legrégibb vadásznemzete. — *Panka K. dr.*: Fogolyszámlálás és nyilvántartás.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMMTE FORSTWESEN. 1943. 3. sz.

Svoboda: Fafajváltozás a pürglitzai erdőben. (Holzartenwechsel im Pürglitzer Walde.) 65—87. old.

A Fürstenberg hercegek tulajdonában lévő, Prága melletti, mintegy 50.000 k. holdra terjedő erdőség a XVIII. század végén még közel 80%-ban lombfélékből állott. Ma viszont a terület 78%-át fenyőfélék foglalják el.

Gazdaságtörténeti és erdőművelési szempontból egyaránt érdekes tehát, milyen okok folytán és milyen iramban következett be a változás.

Erre a kérdésre ad kimerítő feleletet a szerző, aki részint régi okmányok adataiból, részint saját vizsgálatai alapján vonta le minden tekintetben helytálló következtetéseit.

Tischendorf: A törzskerestmetszet külpontosságának a befolyása az állományok fatömegének átlalózással történő megállapítására. (Der Einfluss der Exzentrizität der Schattquerflächen auf das Messungsergebnis bei Bestandesmassenermittlungen durch Klappung.) 87—94. old.

A lapunk f. évi füzetében (185. old.) ismertetett tanulmánya alapján a szerző a gyakorlat részére további fontos megállapításokhoz jut.

Két táblázatban foglalja össze a különböző égtájak szerint végzett átlalozások eredményeit, és megadja az átlagos eltéréseket is. Külön figyelmeztet bennünket azokra a gyakran elkövetett hibákra (a legnagyobb és a legkisebb átmérő irányában végzett mérés, stb.), amelyek a fatömegfelvétel eredményét lényegesen befolyásolják.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1943. IV. sz.

Janett: Az erdő és a legelő szabályozása. (Über die Regelung von Wald und Weide.) 105—117. old.

Svájc falusi lakosságának legnagyobb részét az állattenyésztés a főfoglalkozása, a legelőtől tehát semmiképpen sem lehet megfosztani.

A szerző azonban nyomos érvekkel mutat rá, mennyire szükséges, hogy a legelőt mindenütt elválasszák az erdőtől, mert ellenkező esetben az erdő gyors pusztulásával az állattenyésztés is feltétlenül hanyatlani fog. A megoldás helyes módja nézete szerint megfelelően kiválasztott és gondosan karban tartott fás legelők alakítása lenne.

De feltétlenül szükségesnek véli, hogy a háztartásonkint tartható kecskék számát korlátozzák; és a kecskelegeltetést is pásztorok felügyelete alá helyezik. Befejezésül egy példával is megvilágítja, hogy a szabályzott legeltetés milyen hasznosan szolgálja mind az erdőgazdaság, mind pedig az állattenyésztés ügyét.

Knuchel: 100 év előtt. (Vor hundert Jahren.) 117—126. old.

A korlátlan erdőpusztítás a XIX. század elején Svájcban árvíz-károkat vont maga után. Ezért a szövetségi kormány alapos megfontolás után egy külön bizottságot küldött ki a magashegységi erdők állapotának a felülvizsgálatára, különös tekintettel a vízrendőri, geológiai és erdőgazdasági követelményekre.

Az utóbbiakra vonatkozólag *Ladoldt* professzor terjesztette elő 1862-ben szakvéleményét, amely gazdaságtörténeti szempontból felbecsülhetetlen értékű munka. A szerző ebből közül néhány igen érdekes részletet.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1943. 27/28—37/38. sz.

Wobst: A növedék- és faterméstan kérdései. (Probleme der Zuwachs- und Ertragslehre. 121—124. old.

Neves német szakírók (*Mantel, Vanselow, Krutsch*) között hosszabb idő óta állandó vita tárgya, vajjon az egykorú elegyetlen állományok vagy pedig a természetes összetételű elegyes erdők fatömegbeli teljesítőképessége nagyobb-e.

A szerző nézete szerint az utóbbira példát szolgáltatató híres barenthoren-i erdőgazdaság több méltánylást érdemelne, mert az a hektáronkénti 1.1 m³ többlet, amelyet az egykorú állományokkal szemben felmutat, különösen a mostani fokozott igénybevétel idejében nagyjelentőségű még akkor is, ha nem pusztán erdőművelési, hanem részben talajjavítási eljárások eredménye.

Amíg pontos adatok nem állanak rendelkezésre arról, mit tudna a természetes állapotba visszavezetett német erdő nyújtani, a törekvést nem szabad előre elítélni.

Bühler: A bevétel fogalma és a rendkívüli fahasználatok. (Einkommensbegriff und ausserordentliche Waldnutzungen.) 153—156. és 162—164. old.

A bonyolult adózási rendszer a német erdőgazdaságoknak is sok gondot okoz. A szerző a fogalmak tisztázásával és a vonatkozó törvényes intézkedések magyarázatával próbál útmutatással szolgálni szaktársainak.

INTERNATIONÄLER HOLZMARKT. 1943. 14/15—18/19. sz.

Schober: Az európai fatermelés és faellátás alapjai. (Grundlagen der europäischen Holzerzeugung und Holzversorgung.) 14/15. sz., 15—18., 16. sz. 14—20. és 17. sz. 14—17. old.

Az erdőterület, az erdősültségi százalék, az egy lélekre eső fatermés, valamint az állományok fajmegoszlása alapján állítja szembe Európa országainak a faellátását, különös tekintettel arra az égető kérdésre, miként tudja Németország az összes lehetőségek felhasználásával a háború folytán óriásira megnövekedett faszükségletét fedezni.

Pauli: A bükk és egyéb lombfafélék korhadásának a megakadályozása. (Die Bekämpfung der Stockfäule bei Rotbuche und anderen Laubböhlzern.) 16. sz. 40—42. old.

Az erdőgazdaságnak ma is nagy gondja a kevésbé ellenálló fafajok rönköinek — különösen a bükkének — a fülledéstől és az azt követő gyors pusztulástól való megóvása. A tapasztalat szerint a fatestet pusztító gombák tenyésztéséhez egy bizonyos kedvező mennyiségű viztartalom szükséges. Ha tehát a rönköket vízben tároljuk vagy kiszáradásukat mesterségesen gyorsítjuk, pusztulásuknak elejét vehetjük. A bütüknek vegyi szerekkel történő bevonása nem elégséges; a legbiztosabb és legolcsóbb eljárás a rönköket mielőbb kiszállítani az erdőből.

Müller: A motoros fűrész az erdőben. (Motorsägen im Wald.) 18/19. sz. 12—15. old.

A Bukarestban szolgálatot teljesítő kiváló német kartársunk a román erdészet magasrangú képviselői előtt mutatta be a német ipar különleges erdőgazdasági motoros fűrészzeit; kezelésüket 8 fényképpel is megvilágítja.

Geiger: A száraz és nedves fa hőmérsékletének időbeli ingadozása és fajhője. (Der zeitliche Temperaturverlauf und die spezifische Wärme trockener und feuchter Hölzer.) 18/19. sz. 29—32. old.

A fának, mint kitűnő és sokoldalú nyersanyagnak a felhasználási köre napról-napra bővül. Érthető tehát, hogy a kutatás egyre több figyelmet szentel műszaki tulajdonságai vizsgálatának. A fa fajhőjéről és hőmérsékleti ingadozásairól eddig igen keveset tudtunk; a szerző kutatási eredményei tehát különös figyelmet érdemelnek.

Vogel: Hogyan kíméljük a légtömlőket. (Wie kann man Luftreifen einsparen?) 18/19. sz. 35—37. old.

A motoros járóművek kerekeinek a légtömlőit főleg a nagy menetsebesség, a tömlő egyenlőtlen légnyomása, a járómű túlságos megterhelése, az út rossz állapota teszik tönkre. A kímélet tehát csak ezeknek az okoknak a megszüntetésén alapulhat.

Ostwald: Hajtóerő-gáz. (Kraftgas.) 18/19. sz. 37—39. old.

A fagázahajtású motorok térhódítása az üzemanyag tüzetes vizsgálatát teszi szükségessé. Ezért a szerzőnek a különböző fajok szolgáltatotta gázra vonatkozó és a generátor-üzemet ismertető rövid tanulmánya is hasznosan szolgálja a gyakorlat érdekeit.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST. 1943. 3. sz.

Škorić: A szilfák hollandi betegsége. (Hollandska bolest brieštova.) 65—73. old.

Az összes azonos tárgyú külföldi szakmunkák felsorolása s több ábra bemutatása alapján foglalkozik a tárggyal. A betegséget Hollandiában észlelték legelőször 1919-ben s onnan terjedt el tovább kelet felé egész Európában, 1930-ban pedig már az Amerikai Egyesült Államokba is eljutott. A szerző részletesen leírja a tüneteit, a fatestben okozott pusztításait, a vész mikénti terjedését s az ellene való védekezést.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Krassay Ágoston.†

A magyar államerésznek ismét nagy gyásza van.

Május hó 8-án reggel hirtelen elhunyt *Krassay Ágoston* m. kir. főerdőtanácsos, kerületi erdőrendező, a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság tisztikarának általánosan ismert és nagyrabecsült tagja.

Mélységes megdöbbenéssel állunk frissen hantolt sírjánál, mert a körlelhetetlen halál életének delén — 56 éves korában — és alkotóerejének teljében ragadta el körünkből szeretett kartársunkat.

Róla valóban elmondhatjuk, hogy hivatásának lett az áldozata. Pályája kezdete óta nem ismert mást, csak legszigorúbb köteleességteljesítést, és lángoló szakszeretete még azokat is őszinte tiszteletre, elismerésre kényszerítette, akik az erdőrendezés elvi kérdéseiben nem voltak vele egy nézetben.

A Megboldogult Szepesmindszenten született 1886-ban, és a lőcsei főgimnázium, majd főiskolánk elvégzése után 1908-ban *Csáky Albin* gróf uradalmában kezdte meg pályáját.

1911-ben állami szolgálatba lépett, és a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságon működött egészen Erdélynek a trianoni békeszerződéssel

történt elszakításáig. 1929-ben Gödöllőre került, és itt az erdőrendező-seget vezette halála napjáig.

Ennek a munkakörnek a fiataljai közül igen sokan az ő keze alól kerültek ki, és hitet tehetnek róla, hogy jó iskolába jártak. Mint pontos, rendszerető és fejelemzett ember alárendeltjeitől is kifogástalan munkát követelt, de sohasem volt megközelíthetetlen „főnök“, hanem mindig segítségére kész kartárs és melegszívű jóbarát.

Jóbarátai aggodva látták, hogy a pihenéstelen munkában felörlődik egészsége, és ismételtlen kérelték, kímélje erejét a magyar erdőgazdaság távolabbi nagy feladatainak az érdekében, mert azok megoldásához az ő évtizedes tapasztalataira és különleges gyakorlatára igen nagy szükség lett volna!

Rajongva szerette kis családját, és a szepesiek törhetetlen ragaszkodásával hitt Magyarországot feltámadásában.

Temetése május 10-én volt, sírjánál *vitész Héder István* m. kir. erdőtanácsos mondott mélyen átértett búcsúztatót.

Legyen áldott az emlékezetek!

*

Széchenyi Andor Pál gróf nagybirtokos, Egyesületünk rendes tagja április hó 13-án 79 éves korában Marcaliban meghalt.

Chrenóczy-Nagy Antal ny. m. kir. főerdőtanácsos, a régi államerdészeti kar egyik kitűnősége, életének 85. évében, hosszú és súlyos betegség után, május hó 6-án Besztercebányán elhunyt.

Németh Lőrinc erdőmérnök-hallgató, az új repülőnemzedék egyik reményteljes ígérete, gyakorlatozás közben repülőhalált halt.

Kartársainak és Sopron város közönségének fájdalmas megrendülése kísérte utolsó útjára.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HÍREK.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága a m. kir. honvédelmi miniszter előterjesztésére *Horráth János* m. kir. mérnök-őrnagyot, a honvéd erdőszet főnökét m. kir. mérnök-alezredessé, *de Pottere Gerard* m. kir. mérnök-főhadnagyot a királyszállási m. kir. honvéd erdőmérnöki hivatal vezetőjét pedig m. kir. mérnök-századosá nevezte ki.

*

Homoky (Heincz) János m. kir. főerdőtanácsos (Ungvár) Ungváron az Árpád Vezér 7. számú Vitézi Törzs kapitányának kezébe letette a vitézi esküt, s a Vitézi Rend tagja lett.

*

A m. kir. iparügyi miniszter a Budapesti Mérnöki Kamara választmányának, továbbá a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tanácsának jelölései alapján *Alliquander Ödön* bányamérnök, miniszteri tanácsost, *dr. Csonka Pál* építészmérnök, műegyetemi ny. r. tanárt, *Czillinger János* erdőmérnök, ny. kir. erdőfelügyelőt, *Deníflée Sándor* vaskohómérnök, műszaki és kereskedelmi igazgatót, *dr. Lovag Fehrentheil-Gruppenberg László* mérnök, jogosított földmérőt, *Főri Fintor Zoltán* gépészmérnök és közgazdasági mérnök, máv. műszaki tanácsost, *Iványi Gyula* építészmérnök, építőmestert, *dr. Misángyi Vilmos* gépészmérnök, műegyetemi ny. r. tanárt, *Molcsány Gábor* erdőmérnök, miniszteri osztályfőnököt, *Nagy Jenő* mérnök, építőmester, építési vállalkozót, *Rósás Pál* mérnök, székesfővárosi műszaki főtanácsost, *Stromfeld Ferenc* gépészmérnök, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egye-

sülete ügyvezető igazgatóját, *Széchy Endre* mérnök, mélyépítési vállalkozót, *Varady-Szaoo Lajos* építésmérnök, tervező és tanácsadó mérnököt, *Weissmahr Béla* vegyész mérnök, hites szabadalmi ügyvivőt, *de Chatel Vilmos* gépészmérnök, m. kir. kormányfőtanácsos, ny. műszaki igazgatót, *Ney Akos* mérnök, ny. máv. igazgató, miniszteri tanácsost, *dr. Tárczy Hornoch Antal* bányamérnök, egyetemi ny. r. tanárt, *K. Virágh Andor* építésmérnök, ny. h. államtitkárt, *dr. Vuk Mihály* vegyész mérnök, műegyetemi ny. r. tanárt az 1923:XVII t. e. 27. §-a alapján az 1943—45-ig terjedő három évi időtartamra az újjáalakított Mérnöki Tanács tagjaivá kinevezte.

Tagjai ezenkívül a Mérnöki Tanácsnak ugyancsak három évi időtartamra a M. Kir. Közigazgatási Bíróság részéről kiküldött *dr. Borsos Endre*, *dr. Biró Balázs*, *dr. Holics Béla* tanácselnökök, *dr. Eördögh Árpád* és *dr. Petrogalli Lajos* közigazgatási bírák, továbbá a M. Kir. Szabadalmi Bíróság részéről kiküldött *Póka-Pivny Aladár*, *Szabó Sándor*, *vitész Máray Ferenc*, *dr. Szermentnik István* és *Séthy Imre* szabadalmi bírák.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *vitész Aczél Sándor* m. kir. főerdőmérnököt Miskolcra Bercsényifalvára helyezte át és megbízta az ottani m. kir. erdőhivatal vezetésével, továbbá áthelyezte *Ladányi Béla* m. kir. főerdőmérnököt Bercsényifalváról a m. kir. erdőigazgatósághoz Besztercére és *Répassy László* m. kir. erd. üzemi segéd tisztet Esztergomból a m. kir. erdőhivatalhoz Jolsvára.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Seregély Pál* m. kir. erdőmérnököt Szombathelyről és *dr. Magyar János* m. kir. erdőmérnököt Gödöllőről Budapestre áthelyezte és szolgálatételeire a földművelésügyi minisztérium I/B. főosztályába osztotta be.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter az államerdészeti egyéb szakszemélyzet létszámába *Fejér Kálmán* (Bélapátfalva) és *Zádor Oszkár* (Szilvásvár) képesített alerdészeket a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd tiszttekké, *Tuba György* (Felsőbánya), *Péterváry Tivadár* (Marosvásárhely), *Sudár Imre* (Nagybánya), *Gyimesi Ede* (Marosvásárhely), *vitész Nagy István* (Taracköz), *Vincze Károly* (Turjapolená) és *Kondász Dénes* (Barlafalu) ideiglenes minőségű I. oszt. altiszt-erdőőröket, *Héder István* (Volóc), *Császár Ferenc* (Oroszlány), *Bándli Lajos* (Kazár), *Lantos Ottó* (Zsdenyova), *Peják Antal* (Monostorszeg), *Remete Lajos* (Diszel), *Zágon István* (Agostyán) és *vitész Tarlós István* (Szekszárd) képesített alerdészeket ideiglenes minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokká kinevezte.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉS-EGYLET KÖZGYŰLÉSE.

Testvéregyesületünk mult hó 14-én és 15-én tartott közgyűlése a magyar műszaki élet olyan jelentős megnyilvánulása volt, amelyre valóban felfigyelt az egész ország.

Régóta ismert tény, hogy a háborús gazdálkodás mindig a mérnökfeladatok nagy tömegét veti felszínre, és úgy véljük, nem járunk messze az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy a győzelem elsősorban annak a függvénye, milyen eredménnyel tudják a hadviselő felek ezeket a feladatokat megoldani.

A mult tapasztalataiból az is világos előttünk, hogy a népek nagy ember- és anyagáldozattal járó összetűzéseit követő építőmunka nemcsak hihetetlen technikai erőfeszítést, hanem igen előrelátó gazdasági intézkedéseket is kíván a felelős tényezőktől, mert a hadigazdálkodás-

ról a békés termelésre történő áttérés a veszedelmes zökkenők olyan sokaságát teremti, amelyek egy háború pusztításait is felülmúlhatják.

Ezért kell különös dicsérettel megemlékeznünk a Magyar Mérnök-és Építész-Egyletnek arról az elhatározásáról, hogy *vitéz Péter István* miniszteri osztályfőnök kezdeményezésére és bevezetője alapján hosszabb előadássorozatban vitatta meg az *átmenetgazdálkodás* kérdéseit, és módot nyújtott a különböző mérnöki ágazatoknak, hogy elgondolásuk nyilvánosságra hozásával egy átfogó munkaterv alapjait rakhassák le.

Ezt a vitát zárta le a közgyűlés első napján *Bornemisza Géza* iparügyi miniszter magasszínvonalú előadása.

A hallgatóság örömmel és megnyugvással állapíthatta meg, hogy a *Kormányzó Úr* Öföméltósága választása valóban a legmegfelelőbb emberre esett, amikor ipari gazdálkodásunk irányítását és ezzel műszaki feladataink oroszlánrésének a megoldását *Bornemisza Gézára* bízta.

Kitűnő rendszerező készséggel foglalta egybe az elhangzott előadások anyagát és a hivatott vezetők biztosságával mutatott rá a követendő útra. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az átmenetgazdálkodás előkészítését és irányítását olyan központi szervezetre kell bízni, amely az összes részletkérdések ismeretében és az általános követelmények szemeltartásával a legégetőbb szükségletek kielégítését is biztosítani tudja.

Ennek az előfeltétele azonban, hogy *pénzügyi téren is saját erőforrásaiból merítsen a nemzet*, és a gazdasági élet valamennyi ágának kellő összehangolásával teremtsen elő a megfelelő tőkét az újjáépítéshez.

A közgyűlés második napja a magyar mérnöktársadalom nagy ünnepe volt. Személyes megjelenésükkel tisztelték meg *Kállay Miklós* miniszterelnök, *Bornemisza Géza* iparügyi és *Bánffy Dániel báró* földművelésügyi miniszterek, *Bonczos Miklós*, *Bárczay János*, *Kádas Károly* és *Wlasits Gyula báró* államtitkárok, *Mattyasovszky László* vezérőrnagy, *Homonnay Tivadar* főpolgármester és *Morvay Endre dr.* alpolgármester. A Műegyetem tanárait, az összes műszaki testületek vezetőit ot: láttuk az Egylet zsúfolásig megtelt nagy előadótermében; egyesületüket *Térfi Béla ny.* miniszter, alelnökünk képviselte.

Bíró Zoltán, a lelépő elnök, remekbefaragott megnyitójában röviden ismertette annak a három évnek a legkiemelkedőbb eseményeit, amely alatt ő irányította hazánk legrégebb műszaki testületének az életét. Ez a munka — mindnyájan tudjuk — nemcsak gazdag volt eredményekben, hanem széles, biztos utat nyitott a továbbfejlődéshez is.

Az elnöki megnyitó után *Sándor Zoltán dr.* főtitkár számolt be a múlt évi pályadíjak és kitüntetések odaítéléséről. Az egyleti aranyérmét a Mérnöki Továbbképző Intézetnek 1942-ben először megjelent kiadványsorozata, továbbá az Országos Öntözésügyi Hivatalnak *Lampl Hugó* miniszteri osztályfőnök szerkesztésében megjelent 1941. évi — a *Kállay Miklós* elnöklése idején végzett munkáról szóló — jelentése, végül *Verő József dr.* fémkohómérnök, egyetemi rk. tanár kartársunk „Mettallográfia“ c. könyve kapta. *Dr. Abódy Előd* munkáját az Egylet ezüstérmével tüntette ki.

Az 1940/41. évi árvíz emlékére alapított érmet az Egylet *Kállay Miklós* miniszterelnöknek, *Reményi-Schneller Lajos* pénzügyminiszternek, *Bánffy Dániel báró* földművelésügyi miniszternek, *Bonczos Miklós* és *Bárczay János* államtitkároknak, mint árvízvédelmi kormánybiztosoknak, *Khuen-Héderváry Károly* grófnak, a Duna-Tisza-völgyi Armentesítő Társulat elnökének és az árvízvédelem terén érdemeket szerzett mérnököknek adományozta.

Az egyesületi élet fejlesztését jutalmazó jubileumi emlékérmét *Fabinyi Tihamér*, m. kir. titkos tanácsos, a Magyar Általános Hitelbank

vezérigazgatója, a mult évi előadássorozat kiadásának a bőkezű támogatója és *Hock István* az Egylet lelépő buzgó háznagya kapták meg.

Ezután emelkedett szólásra *Kállay Miklós* miniszterelnök, és itt mondotta el azt a beszédet, amely a mérnöki munka legszebb dicsérete volt. Szívből jött és annak a férfinak a meggyőződését fejezte ki, aki az egyik legnagyobb magyar műszaki teljesítmény során mérnökök között, mérnökökkel élt s meglátta, hogy a boldogabb jövődönnek valóban csak a megfontolt tervezés és lelkiismeretes teljesítés lehet az alapja.

Ezt az örökre emlékezetes beszédet a napilapok teljes terjedelmében közzölték. Bizonyosra vesszük, hogy minden kartársunk nagy elégtétellel olvasta.

Hisszük, hogy *Kállay Miklós* kezében a régóta vajudó és sokszor fájdalmas mérnökpolitikai kérdések is eljutnak végre megnyugtató megoldásukhoz.

Sándor Zoltán dr. főtitkár komoly tárgyilagossággal összeállított jelentésében nemcsak rövid vázlatát adta krónikaszerű felsorolással az Egylet évi működésének, hanem hangsúlyozottan rámutatott azokra a feladatokra is, amelyek az érdekképviselési munka további eredményeiben az elengedhetetlen előfeltételei.

Különösen kiemelte a *kari öntudat elmélyítésének* és a céltudatos *tömörülésnek* a fontosságát. Az iskola padjaiból most kikerülő új mérnök-nemzedékre nagy feladatok várnak, és ezért fontos nemzeti érdek, hogy a *közösség eszméi* valamennyi tagját lelkiük mélyéig áthassa.

Ezután kihirdette az előző napi választások nagy érdeklődéssel várt eredményét. Elnök *vitéz Becske Kálmán* fővárosi tanácsnok lett; alelnökök: *Haidegger Ernő dr.*, a Magyar Villamosművek Országos Szövetségének az igazgatója, *Tetmayer Alfréd*, a Rimamurány-Salgótarjáni Rt. műszaki igazgatója és *Móry Béla dr.*, műszaki tanácsos.

Biró Zoltán lelépő elnök meleg szavakkal adta át helyét utódának, aki magasszárnyalású székfoglalójában fogadta, hogy minden erejével tovább folytatja azt a munkát, amelyet elődei a magyar mérnök-társadalom boldogulása érdekében végeztek. A legsürgősebb tennivalókat a közelmúltban tartott előadássorozatok világosan körvonalazták. Megvalósításukhoz feltétlenül szükséges, hogy a műszaki tudást nem igénylő részletmunkák nyomasztó teherterhelésétől a mérnök megszabaduljon, és minden ténykedése a technikai gondolatokon túl elsősorban az *egyetemes nemzeti célokat* szolgálja.

A közgyűlés után a Pannónia-szállóban társasvacsora volt, amelyen a hagyományos *Hollán-serlegbeszédet* *Biró Zoltán* mondotta.

Ennek során érdekes párhuzamot vont az Egylet nagynevű alapítójának a működése elején és a most fennálló viszonyok között. Rámutatott arra a változásra, amely a nemzet vezetőrétegének az összetételében az utóbbi félszázad alatt történt, és újból hangsúlyozta, hogy a mérnökség egyik legfőbb nemzeti kötelessége a *munkásság szellemi irányításának* az átvétele.

Itt említjük még meg, hogy az Egylet *erdőmérnöki osztálya* is tisztújítást tartott.

Czillinger János ny. kir. erdőfelügyelő, az eddigi elnök, akinek a buzgósága átsegítette a fiatal szakosztályt a kezdet nehézségein, az alapszabályokban megszabott 3. év elteltével helyét a szakosztály egyhangú bizalma alapján *Molcsány Gábor* miniszteri osztályfőnöknek adta át.

Meggyőződésünk, hogy az új elnök személye nemcsak a szakosztály eredményes működésének a biztosítója lesz, hanem nagyban hozzájárul majd a taglétszám lényeges emelkedéséhez is.

ELKÉSZÜLT AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR!

A szerkesztő nem csekély restelkedéssel gondol arra, hogy a december havi közgyűlésen azt ígérte: „néhány hét múlva“ már a szak-közönség rendelkezésére bocsátja az annyira várt segédkönyvet, és 5 hónap is beletelt, mire elkészültéről adhat hírt.

Nem akarjuk részletezni azokat a rajtunk kívül álló körülményeket, amelyek munkát karácsony óta is többször megakasztották, mert változatlanul az a meggyőződésünk, hogy a határidő betartása nem mehetett a minőség rovására.

A háborús nehézségek a felülvizsgálat alapján szükségessé vált javítások szedőmunkáját igen meglassították; és nagy gondot okozott az újabb 3000 kötethez szükséges vászon előteremtése is.

Két évvel ezelőtt ugyanis még egy kötettel számoltunk, de mert a közel 1400 oldalra bővült terjedelem túlságosan vastag kötetet adott volna, szak társaink egybehangzó kérelmére két részre osztottuk az anyagot: *gazdasági és műszaki kötetre*.

Tiszta lenből készült, tartós vásznat azonban a gyárakból már nem tudtunk kapni, úgyszólván méterenkint kellett a szükséges mennyiséget felkutatni a kisebb könyvkötőknl.

Most már ez az akadály is elhárult, és további 2—3 hét múltán sor kerülhet a postai szétküldésre is.

A Zsebnaptár példányonkinti árát, sajnos, még nem közölhetjük, mert a nyomda még nem tudta összeállítani a meglehetősen bonyolult számlát. De előre jelezzük, hogy a 3 évvel ezelőtt tervbevevett 10.— pengővel szemben — mivel a terjedelem a kétszeresére bővült, a papírárak és munkabérek időközben többször emelkedtek, és az újabban beszerzett vászon ára négyszerese a régieknek — kb. 26—30 pengő vételárat kell a kétkötetes munkáért kérnünk.

A végső szót természetesen igazgató-választmányunk fogja legközelebbi ülése alkalmával kimondani.

„SZÍNESFILMMEL VADMADARAK UTÁN...!”

A Magyarországi Kárpát Egyesület 70 éves fennállása alkalmából rendezett és rendkívüli érdeklődéssel fogadott ünnepélyes előadását az Egyesület felkérésére *Homoki Nagy István dr.* 1943 május hó 24-én este, pontosan 1/27 órai kezdettel a Pesti Vigadó nagytermében megismétli és újból bemutatja a fenti című állófilmet.

A korszerű természetfényképezés ismert képviselője közel félezer „Agfacolor“ színesképes újszerű anyagot hoz elénk: pirossapkás balkáni harkályok kúsznak a kőrísfán, bólogat a lila szarkaláb, erdei aprómadarak csodálatos élete tárul; látjuk az újszülött szarkák piros bőrét, a nászruhás gyík zománcos fejét, temetőárokban zölden világít a szentjánosbogár, pelyhes bibicék néznek a fotolencsébe, vöröstorkú kakuk tátong, nádrigók szembogarán csillog a hajnal, jéghideg szemével mered a vizosíkló, ősz érez a pongyolapitypang és a sűrűben „nádimanók“ dudolnak...

A költői novellák és az egyedülálló képanyag különös élményt nyújt a közönségnek.

Számozott jegyek (1.50, 2 és 3 P) elővétele az Egyesületben, (V., Alkotmány-u. 6. sz., földszint) és *Samodai* fotóüzletében (VII., Erzsébet-körút 2.) és az előadás napján a Vigadó pénztáránál délután fél 5 órától kaphatók. Távbeszélő: 42-33-28.

Az előadás tiszta jövedelme természetvédelmi célokat szolgál.

A „BÁSTYÁNK“ KÉRELME.

Kedves Firmáink! A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifj. Körének havi folyóirata, a „Bástyánk“, már harmadik éve teljesíti hivatását minden jelentősebb külső támogatás nélkül.

A selmeci bajtársias szellem ápolása érdekében lapunkat minden firmánknak elküldtük. A hosszabb időn át (1/2—1—1½ éven át) küldött lap elfogadása megrendelést jelent, ez pedig előfizetési kötelezettséggel jár. Sajnos, ennek firmáink jelentős része nem tett eleget.

Ahhoz, hogy lapunk hivatásának továbbra is minden tekintetben megfeleljen s hűséggel állja a vártát itt Sopronban, szükséges, hogy az előfizetési díjat minden megrendelőnk beküldje. Ezért tisztelettel felkérjük azokat a firmáinkat, akiknek előfizetési hátralékuk van, hogy azt mielőbb kiegyenlíteni szíveskedjenek. Nem akarunk hivatalos felszólítással élni, mert bízunk abban, hogy firmáink megértenek bennünket és segítségünkre sietnek.

Kérésünk teljesítéséért előre is köszönetet mondunk.

Jó szerencsét!

Sali Emil s. k.
elnök.

Üdv az erdészeknek!

vitéz Sebők László s. k.
főszerkesztő.

Az „Erdészeti Lapok“ 1943. évi V. füzetének a HIRDETÉSEI.

A petit betűs vagy táblázatos hirdetések díja milliméterenkint 60 fillér. A legkisebb hirdetés ára 5 P. A támpéldány ára drbonkint 2 P.

FAELADÁSI HIRDETMÉNY.

A Dombó község (Máramaros vm.) tulajdonához tartozó községi iskolaalap 1943. évi május hó 25-én délelőtt 10 órakor Dombón, a községházán zárt írásbeli ajánlatok benyújtásával megtartandó nyilvános árverésen eladja az iskolaalap tulajdonához tartozó és Tarackraszna község határában fekvő erdőbirtokán rendkívüli fahasználatra tarvágással kijelölt mintegy 65.— kat. hold területen lévő, tövön álló bükk- és jegenyefenyő szer- és tűzifát.

Az állomány leírása: bükk 1.0, elszórtan jegenyefenyő, 140 éves, 0.7 zárlatú, V. termőhelyi osztály.

A bánatpénz: 20.000.— P, azaz Húszezer pengő.

Az árverésen az ajánlattévk, az írásbeli ajánlataikhoz az 504.276-I-B-1/1941. F. M. számú rendeletben és a m. kir. közellátá ü-yi miniszter 63.200/1942. számú rendeletének 16. §-ában foglalt kellek:iket csatolni kötelesek. Ha ezt elmulasztják, ajánlatukat figyelembe nem vesszük, és úgy tekintjük, mintha azt meg sem tették volna.

Az árverési feltételek megtekinthetők a m. kir. erdőfelügyelőség, Huszton és a községi főjegyzői irodában Dombón.

Dombón, 1943. évi május hó 5-én.

Balabán s. k.,
községi bírő.

(605. sz.)

Fedorkó s. k.,
községi főjegyző

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Pályázatot hirdetek tárcám erdészeti igazgatási ágazatánál az egyéb szakszemélyzet (üzemi tisztek) létszámában **erdészeti üzemi tiszti, erdészeti üzemi segéd-tiszti és erdőkezelési gyakornoki** állások betöltésére.

A pályázatra bocsátott állások a 8500/1941. M. E. számú rendelet alapján megállapított illetményekkel a szabályszerű lakbérrel és rendszeresített mellékjárandóságokkal vannak egybekötve.

Ezekre az állásokra azok a teljeskorú magyar állampolgárok pályázhatnak:

a) akik az úgynevezett utódállamokban szereztek az ott érvényes szabályok szerint érettségivel azonos értékű erdészeti középiskolai képesítést;

b) akiknek az 1935:IV. t.-c. 48. §-ának (2) bekezdésében meghatározott (erdőgazdasági szakiskolai) képesítésük van;

c) akiknek az 1935:IV. t.-c. 48. §-ának (1) bekezdésében meghatározott (alerdész) képesítésük van és emellett az 1883:I. t.-c. 19. §-ának (2) bekezdésében előírt feltételeknek (négy középiskola) is megfelelnek;

d) akik az 1935:IV. t.-c. 48. §-ának (4) bekezdésében meghatározott (erdőőri) szakképzettséget a középiskolai érettségi vizsga letétele után szerezték meg.

A pályázati kérvényhez eredetiben a következő okmányokat kell csatolni:

1. születési anyakönyvi kivonat (keresztlevél);
2. újabb keletű hatósági erkölcsi bizonyítvány, amely a családi állapotot és a politikai megbízhatóságot is igazolja;
3. a magyar honosságot igazoló bizonyítvány, vagy magyar állampolgárság fenntartására való igény szabályszerű bejelentését (opció) igazoló okmány;
4. az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány;
5. az erdészeti szakképesítést igazoló bizonyítvány;
6. jó látó, hallóképességét és erdészeti szolgálatra alkalmas erős testalkatot igazoló egy éven belül kelt hatósági orvosi bizonyítvány;
7. az esetleges előző szolgálatot igazoló okmány.

A már államerdészeti szolgálatban álló pályázók csak a 4. és 5. alatti okmányokat kötelesek bemutatni.

Azok a pályázók, akik nincsenek államerdészeti szolgálatban, kinevezésük esetén a jelentkezésüktől számított három hónap alatt a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV. t.-c. rendelkezései értelmében a szülők, valamint a négy nagyszülő házassági és keresztleveleit, ha pedig nők, feleségük felmenőiről is ugyanezeket az okmányokat bemutatni lesznek kötelesek.

A pályázóknak sajátkezűleg írt és 2 pengő értékű okmánybélyeggel ellátott folyamodványukat a jelen pályázati hirdetésnek a Budapesti Közlönyben történt megjelenésétől számított 30 napon belül pontos lakcímük feltüntetésével mellet kell benyújtani a m. kir. földművelésügyi minisztérium I/A. főosztályánál (Budapest, V. Kossuth Lajos-tér 11. szám, III. em. 353.).

Már állami szolgálatban lévő pályázók kérelmüket csak felettes hatóságuk útján terjeszthetik fel.

A pályázati feltételekkel szemben hiányosan felszerelt, vagy elkésve érkezett folyamodványokat, valamint a törvényes korhatárt már túlhaladt személyek folyamodványait nem veszem figyelembe.

Budapest, 1943. évi április hó.

"SILVA" ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök

KÖRMEND

Erdeimag - nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ❖❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb. : 52 ● Fióktelep : Zalaegerszeg, távb. : 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy- és csermakkot**, mindennemű **erdészeti és gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket, diszfenyőket, disz- és sorfákat, diszcserjéket, rózsákat, gyümölcsvadoncokat és gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja

Keresünk azonnali belépésre külső és belső irodai munkákban jártas **segéderdészt**, akinek többévi gyakorlata és némi német nyelvtudása van. A kérvényeket „**Megbízható**” jellegre a lap kiadóhivatalába kérjük. (594. sz.)

Keresünk azonnali belépésre erdészeti és vadászati üzemben teljesen jártas, önálló pagonyvezetői állásra alkalmas **erdészt**, akinek lehetőleg német nyelvtudása is van. A kérvényeket „**Megbízható**” jellegre a lap kiadóhivatalába kell küldeni. (594. sz.)

ERDEI-, FEKETE-, LÚC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFAT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban készpénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk

„**UNA**” **Faértékesítő rt.**, Bpest V, Deák Ferenc-u. 6.

(Távbeszélő: 183—856*) szám alá.

Acs Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**Központi iroda: Budapest, V., Klotild-u. 4. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelep és vill. faaprítózúzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu. Távb.: 13-11-12

(887. 88.)

ELVESZETT SZAKVIZSGA-BIZONYÍTVÁNY.

A kaposvári m. kir. erdőigazgatóság közhírré teszi, hogy *Barna Imre* erdőőr, balatonendrédi (Totokilap) lakos, erdőőri szakvizsga-bizonyítványa elveszett.

Mivel a bizonyítvány kellő közhírrététel ellenére sem került elő és ezt a nevezett erdőőr elfogadhatóan igazolta, részére az erdőigazgatóság az eredetivel teljesen megegyező másolatot állított ki. (578. sz.)

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS**és csemetekerti cég****KEINER REZSŐ**

okl. erdőmérnök

Budapest, XII., Névtelen-utca 7879/10.

Levél cím: Budapest 2, postafiók 53.

Távbeszélő:

Sürgőny cím:

155-641

KEINERMAG BUDAPEST

(Őskeresztény cég)

AJÁNLOK: *fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot fenyő- és lombfa-csemetékét.*

VESZÉK: *tűzifát, szerfát, fűrészsanyagot.*

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. földművelésügyi miniszter 155.000/1943. F. M. számú rendelete a tűzifaellátás biztosításával kapcsolatos kérdések újabb szabályozásáról.*)

A tűzifaellátás biztosításának újabb szabályozásáról szóló 3.000/1941. M. E. számú rendeletben foglalt felhatalmazás alapján a belügy-, valamint a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem:

I. A zár alá helyezett tűzifa felhasználása.

1. §.

A 3.000/1941. M. E. számú rendelet (Rendeleték Tára, 1941. évfolyam, 1.104. oldal) 7. §-a értelmében zár alá helyezett tűzifa-készletek a jelen rendelet keretei között

- a) a fatermelő házi és gazdasági szükségletének kielégítésére,
- b) a helyi és környékbeli fogyasztók szükségletének kielégítésére,
- c) a földművelésügyi miniszter engedélye alapján vagy rendelkezése szerint a tűzifaellátás biztosítására szolgálnak.

II. A fatermelő házi és gazdasági tűzifaszükséglete, a helyi és környékbeli fogyasztás.

2. §.

(1) A fatermelőnek saját házi, valamint erdő- és mezőgazdasági vagy ipari üzeme szükségletére szolgáló tűzifát, az alkalmazottai javadalmazására, továbbá kegyüri vagy iskolafenntartói kötelezettségén alapuló járandóság céljaira szükséges tűzifát a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 2. §-a, illetőleg a 291.595/1941. F. M. számú rendelet (Rendeleték Tára, 4.019. oldal) értelmében előterjesztendő készletbejelentés alkalmával a kimutatás „a) saját szükségletére“ rovata alatt, a helyi és környékbeli fogyasztás céljára történő értékesítésre szánt tűzifát pedig a kimutatás „b) helyi eladásra“ rovatában kell kimutatni.

(2) A fatermelő nem vehet fel az a) és b) rovatokba nagyobb tűzifamennyiséget, mint amennyit ő, illetőleg a bejelentésre kötelezett személy az 1941/42. évben ugyanazon a címen bejelentett. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha a földművelésügyi miniszter a jelen rendelet hatálybalépése előtt ezen a címen nagyobb tűzifamennyiség felhasználására, vagy forgalombahozatalára engedélyt adott. Ebben az esetben a kimutatás „jegyzet“ rovatában az engedély számát fel kell tüntetni.

(3) A földművelésügyi miniszter a bejelentéseket elülvizsgálja a szükséghez képest az azokban feltüntetett adatokat a rendes és szokásos szükséglet mértékének megfelelően helyesbíti.

(4) A fatermelő — a 13. §. (1) bekezdésében említett esetet kivéve — a bejelentés b) rovatában feltüntetett tűzifának csak 50%-át hozhatja forgalomba a helyi vagy környékbeli fogyasztás céljára. A fennmaradó tűzifakészletet csak a termelés helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének rendelkezése szerint szabad forgalombahozni. A törvényhatóság első tisztviselője ebben a tekintetben szeptem-

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi május 16.-i, 110. számában

ber hó 30. napjáig rendelkezik. Ha ilyen rendelkezés nem történt, a fatermelő a fennmaradó tűzifakészletet is forgalombahozhatja a helyi vagy környékbeli fogyasztás céljára.

(5) Az a fatermelő, akinek erdeje a vármegye határa közelében fekszik, a helyi eladásra bejelentett tűzifáját a szomszédos törvényhatóság területén is értékesítheti. Az értékesítés iránt a kérelmet a kitermelési hely szerint illetékes erdőigazgatósághoz kell benyújtani. A kérelem tárgyában az érdekelt törvényhatóságok első tisztviselői vélemények meghallgatása után a földművelésügyi miniszter határoz.

III. A tűzifa értékesítése a földművelésügyi miniszter engedélye alapján.

3. §.

(1) A fatermelő a készletbejelentőlap c) rovatában köteles feltüntetni azt a tűzifakészletet, amely nem szolgálja a fatermelő házi és gazdasági, illetőleg a helyi és környékbeli fogyasztók szükségletét. E tűzifakészlet 60%-át a fatermelő a földművelésügyi miniszter engedélyével forgalombahozhatja.

(2) Az engedély iránt a kérvényt a földművelésügyi miniszterhez június 15. napjáig kell benyújtani. A június hó 15. napja után kitermelt tűzifa tekintetében a kérelmet a kitermeléstől számított 30 nap alatt kell előterjeszteni. A fenti határnap, illetőleg a fenti határidő eltelte után előterjesztett kérelmeket a földművelésügyi miniszter nem tárgyalja; az ilyen tűzifakészletek tekintetében a 4. §. (1) bekezdése szerint intézkedik.

(3) Az engedély iránt a kérelmet a fatermelő köteles előterjeszteni. A kérvényben fel kell tüntetni a forgalombahozatalra engedélyezni kért tűzifamennyiséget $1 \times 1 \times 1$ (normál) ürköbméterben, a tűzifa fajtát (bükk, tölgy, stb.) és választékát (hasáb, dorong, hasított dorong, vékony dorong, tuskó), a tűzifa kitermelésének és tárolásának helyét, valamint az ahhoz legközelebb lévő vasúti vagy hajóállomást. Fel kell tüntetni továbbá a kérvényben a vevő nevét (cégét), foglalkozását, lakóhelyét telepe helyét), a rendeltetési helyet, valamint azt a körülményt, hogy ez eladás erdőn tő mellett, erdei vagy egyéb rakodón, vagy vagonba rakva történik-e.

(4) Ha a tűzifát erdőn tő mellett vagy erdei rakodón adták el, a forgalombahozatal iránt a kérelmet — a (3) bekezdés értelmében — a fatermelő terjeszti ugyan elő, a szállítás iránti kérelmet (isénvlési lapot) azonban — az engedélyt tartalmazó rendeletre való hivatkozással — a vevő köteles benyújtani.

(5) A földművelésügyi miniszter az engedély megadásáról a tűzifakészlet fekvési helye szerint illetékes erdőfelügyelőséget és a rendeltetési hely szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjét értesíti.

(6) Faszen előállítását a földművelésügyi miniszter az (1) bekezdésben említett készlethől engedélyezi. Az engedély iránti kérelem előterjesztésének határideiére és módozataira a (2)—(3) bekezdésekben foglalt rendelkezések irányadók.

IV. A tűzifa értékesítése a földművelésügyi miniszter rendelkezése szerint.

4. §.

(1) A készletbejelentőlap c) rovatában feltüntetett tűzifakészlet 40%-át (tartalékkészletet) csak a földművelésügyi miniszter rendelkezése szerint szabad értékesíteni. E készlet forgalombahozatala iránt netán mégis előterjesztett kérelmet a földművelésügyi miniszter tárgyalás nélkül visszautasítja. A fatermelőt a földművelésügyi miniszter

hivatalból értesíti arról, hogy a tartalékkészletet melyik törvényhatóság ellátására jelölte ki. A fatermelő a tartalékkészletet csak a törvényhatóság első tisztviselője által megnevezett kereskedőnek adhatja el.

(2) Ha a fatermelő a készletbejelentőlap c) rovatán feltüntetett tűzifa egy részét a földművelésügyi miniszter engedélye alapján a jelen rendelet hatálybalépése előtt felhasználta, feldolgozta, vagy forgalombahozta, ezt a készletet a földművelésügyi miniszter engedélye alapján forgalombahozható 60% tűzifamennyiség terhére számításba kell venni.

5. §.

(1) A törvényhatóság első tisztviselője a községi előljáróságok (polgármesterek) jelentései, valamint az előző évi adatok alapján május hó 31. napjáig megállapítja és a földművelésügyi miniszternek jelenti a törvényhatóság területén a tűzifaszükségletet. E megállapításnál figyelembe kell venni a törvényhatóság területén lévő hatóságok, hivatalok, intézmények, iskolák, kórházak, kereskedelmi és ipari vállalatok, valamint a lakosság háztartási tűzifaszükségletét. A katonai intézmények, közforgalmú vasutak, hajózási vállalatok és állami üzemek (12. §.) szükségletét e megállapításnál nem kell figyelembe venni.

(2) A földművelésügyi miniszter a rendelkezésére álló adatok alapján megállapítja az egyes törvényhatóságok tűzifaszükségletét.

(3) A törvényhatóságok területén a tűzifaszükséglet fedezésére az alábbi készletek szolgálnak:

1) a törvényhatóság területén kitermelt tűzifa birtokosainak saját házi és gazdasági szükségletére, valamint a helyi és környékbeli fogyasztásra szánt készletek (2. §.),

2) azok a tűzifakészletek, amelyeknek a törvényhatóság területén történő forgalombahozatalát a földművelésügyi miniszter a 3. §. alapján engedélyezte.

(4) Amennyiben az (1)—(2) bekezdés szerint megállapított szükséglet fedezésére az előző bekezdésben említett készletek még nem volnának elegendők, a földművelésügyi miniszter a tartalékkészletekből a törvényhatóság első tisztviselőjének rendelkezésére bocsátja a még hiányzó mennyiséget.

6. §.

(1) A földművelésügyi miniszter a tartalékkészletek tekintetében megállapítja, hogy azok melyik törvényhatóság szükségletének fedezésére szolgálnak. E tekintetben a földművelésügyi miniszter az erdőgazdálkodás véleményének figyelembevételével a fuvarozási, tűzifaellátási és gazdasági közérdekű szempontok alapján határoz.

(2) Az egyes törvényhatóságok szükségletének fedezésére elsősorban azt a tűzifát kell kijelölni, amelyet abban a törvényhatóságban termeltek. Ettől eltérni csak annyiban lehet, amennyiben a törvényhatóság területén kitermelt tűzifa a szállítási viszonyokra tekintettel más törvényhatóságba gazdaságosabban szállítható. Továbbá amennyiben valamely törvényhatóság területén kitermelt tűzifa a törvényhatóság megállapított szükségletét meghaladja.

(3) Ha a termelő tűzifakészletének egy részét a földművelésügyi miniszter a kitermelési hely törvényhatóságának szükségletére jelölte ki, másik részét pedig más törvényhatóság ellátására rendelte, a tűzifát az egyes törvényhatóságok részére aránylagosan kell leszállítani.

7. §.

(1) A földművelésügyi miniszter a törvényhatóság teljes tűzifa-szükségletének fedezésére szolgáló tűzifakészletről szóló kimutatást június hó 15. napjáig a törvényhatóság első tisztviselőjével közli. A ki-

mutatásban fel kell tüntetni a törvényhatóság ellátására kijelölt tűzifa-mennyiséget, a fatermelők nevét és lakóhelyét és a kitermelés helyét.

(2) Ha a törvényhatóság első tisztviselője úgy látja, hogy a kimutatásban foglalt tűzifamennyiség a törvényhatóság szükségletét nem fedezi vagy azt meghaladja, észrevételét a kimutatás közlésétől számított tizenöt nap alatt részletesen indokolva az erdőigazgatásának küldi meg, amely azt véleményével ellátva a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

8. §.

Az előző §-ban említett esetleges észrevételtől függetlenül a törvényhatóság első tisztviselője gondoskodik arról, hogy a törvényhatóság tűzifaszükségletének biztosítása a 2. §. (4) bekezdésében, illetőleg a 4. §. (1) bekezdésében említett készletekből megtörténjen. Evégből az említett készletek felvásárlására felhívja a tűzifakereskedőket és azokat a hivatalokat, hatóságokat, intézeteket, intézményeket, valamint vállalatokat, amelyek a tűzifát rendszerint közvetlenül a fatermelőtől szerzik be. A törvényhatóság első tisztviselője értesíti a tűzifakereskedőket s a felsorolt egyéb igényelőket, hogy tűzifaszükségletüket melyik fatermelőtől szerezhetik be.

9. §.

(1) A fatermelő a 4. §. (1) bekezdésében említett értesítés, illetőleg a törvényhatóság első tisztviselője által a 2. §. (4) bekezdése értelmében kiadott rendelkezés kézhezvétele után az értesítésben (rendelkezésben) megjelölt tűzifamennyiséget az előbbi §. szerint jogosult vevőnek eladhatja. Köteles azonban az ügyletet a rendeltetési hely szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének, továbbá a rendeltetési hely szerint illetékes m. kir. erdőfelügyelőségnek az ügylet megkötésétől számított nyolc nap alatt bejelenteni. A bejelentésekben fel kell tüntetni a tűzifa mennyiségét, az eladási árat, s a szállítási feltételeket is.

(2) A törvényhatóság ellátására szolgáló tűzifára a szállítási igazolványt (14. §.) az (1) bekezdésében említett bejelentés megtörténte után a tűzifa rendeltetésének helye szerint illetékes erdőfelügyelőség állítja ki s erről a termelési hely szerint illetékes erdőfelügyelőséget értesíti.

(3) A Budapest székesfőváros ellátására kijelölt tűzifa eladására vonatkozó, az (1) bekezdésben említett bejelentést — a polgármesteren felül — nem az erdőfelügyelőséghez, hanem a földművelésügyi miniszterhez kell megtenni s a szállítási igazolványt is a földművelésügyi miniszter állítja ki.

10. §.

(1) A törvényhatóság első tisztviselője az erdőfelügyelőség közreműködésével ellenőrzi, hogy a fatermelő a „helyi eladásra” rovatban bejelentett mennyiséget kinek a részére és mikor hozta forgalomba. Ellenőrzi továbbá az előbbi §-ban említett bejelentések alapján, hogy a törvényhatóság részére kijelölt tűzifakészlet megvásárlása kellő időben és megfelelően történik-e. Ellenőrzi végül a megvásárolt tűzifa leszállítását, s általában a polgári lakosságnak, illetőleg a hivataloknak, hatóságoknak, intézeteknek, intézményeknek, kereskedelmi és ipari vállalatoknak tűzifával való ellátását.

(2) Ha a törvényhatóság első tisztviselője megállapítja, hogy a törvényhatóság részére kijelölt tűzifakészlet megvásárlása nem, vagy nem kellő időben történt meg, vagy a tűzifaellátáshoz fűződő közérdek egyébként veszélyeztetve van, megteszi a törvényhatóság ellátása végett szükséges intézkedéseket, így különösen a 3.000/1941. M. E. számú ren-

delet 11. §-a alapján gondoskodik raktározási hely kijelöléséről, illetőleg a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 13. §-a értelmében előterjesztést tesz az átvételben késedelmes fakereskedőnek a tűzifa forgalombahozatalában résztvevő kereskedők közül való kizárása iránt, szükség esetében pedig az ellátásról a földművelésügyi miniszter által kijelölt, illetőleg a (3) bekezdésben említett készletek igénybevétele után gondoskodik.

(3) Igénybevételnek van helye különösen akkor, ha a fatermelő július hó 30. napjáig sem adja el a tűzifát, noha neki a 8. §. szerint vételre jogosult személyek vételi ajánlatot tettek. Igénybevételnek van helye akkor is, ha a fatermelő a 3. §. alapján eladott tűzifa átadását a vevőnek kellő indok nélkül megtagadja. Igénybevétel esetén a törvényhatóság első tisztviselője az erdőfelügyelőség meghallgatásával állapítja meg az igénybevétel feltételeit és jelöli ki az igénybevett tűzifa szétosztásával megbízott személyt.

(4) Ha a tűzifaellátást a készletek leszállítása körül felmerült nehézségek veszélyeztetik, a törvényhatóság első tisztviselője, — ha a leszállítás egyéb úton nem biztosítható — a földművelésügyi miniszterhez fordul a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 10. §-ában említett honvédelmi szolgáltatás igénybevétele végett.

11. §.

Ha a fatermelő a kitermelt tűzifát augusztus hó 15. napjáig nem adta el és azt a kitermelés helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselője sem kívánja igénybevenni, erről a törvényhatóság első tisztviselője a földművelésügyi miniszternek jelentést tesz.

VI. Katonai intézmények, vasutak, hajózási vállalatok és állami üzemek tűzifaszükséglete.

12. §.

Katonai intézmények, közforgalmú vasutak, hajózási vállalatok és állami üzemek tűzifaszükségletüket a 3. §. (1) bekezdésében említett keretből biztosítják. Ezt a szükségletet elsősorban annak a törvényhatóságnak a területén kitermelt készletekből kell biztosítani, ahol a tűzifát felhasználják. Az említett intézmények és vállalatok tűzifaszükségletük fedezésére tűzifa igénybevételét a földművelésügyi minisztertől csak akkor kérhetik, ha kellően igazolják, hogy ezen a módon szükségletüket biztosítani nem tudták. Tűzifaszükségletüknek hatósági igénybevétel útján biztosítására a kérvényt a jelen rendelethez „B” alatt mellékelte mintának megfelelően legkésőbb június hó 15. napjáig kötelesek a földművelésügyi miniszterhez benyújtani.

VII. Ártéri területen kitermelt tűzifa.

13. §.

(1) A fatermelő, akinek erdeje ártéri területen fekszik, a helyi és környékbeli fogyasztók igényének kielégítésére már a készletbejelentés megtételének napjától kezdődően külön engedély nélkül is forgalomba hozhatja a kimutatás b) rovatában feltüntetett egész tűzifamennyiséget.

(2) Árvízveszély esetén az ártéri erdőkből kitermelt összes tűzifa-készletet a bejelentés előtt is szabad értékesíteni, a készletbejelentő-lapon azonban — a vevő megnevezése és a rendeltetési hely megjelölése mellett — fel kell tüntetni azt a tűzifamennyiséget, amelyet a bejelentés időpontjáig forgalomba hoztak. A bejelentéshez csatolni kell a kitermelési hely szerint illetékes községi előljáráóság igazolását arról, hogy a tűzifa értékesítése árvízveszély miatt volt szükséges. Ha a tűzifát a

földművelésügyi miniszter engedélye alapján értékesítették, az engedély iránti kérvényben feltüntetendő adatokat (3. §. (3) bekezdés) a készlet-bejelentéssel egyidejűleg kell az erdőfelügyelőségnek bejelenteni. Az erdőfelügyelőség az adatokat tartalmazó beadványt a felülvizsgálatra vonatkozó javaslatával együtt a földművelésügyi miniszterhez haladéktalanul felterjeszti.

(3) Ha a fatermelő a jelen §-ban biztosított jogával nem él, a törvényhatóság első tisztviselője az árvízveszélynek kitett tűzifát igénybeveszi.

VIII. Szállítási igazolvány.

14. §.

(1) Tűzifát közforgalmú és korlátolt közforgalmú vasúton, hajón, (kompon, tutajon, deregyén) és tehergépjárművön csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

(2) Közforgalmú és korlátolt közforgalmú vasutak, hajózási, valamint fuvarozási vállalatok vagy vállalkozók a Magyar Vasúti Arudíj-szabás I. rész B) szakasz F. 2. c. (1) tételszám alá tartozó tűzifát (dorongfa, hasábfá, husángfa, tuskófa — mindezek kizárólag iütési célokra —) csak akkor vehetnek át szállításra, ha a feladó a jelen rendelet „C” mellékletét képező mintának megfelelő szállítási igazolványt bemutatja.

(3) A szállítási igazolványt a jelen rendelethez „A” alatt mellékelt mintának megfelelő igénylési lapon a fatermelőnek, illetőleg a szállításra jogosultnak (3. §. (4) bekezdés) kell kérni. A 9. §. (2) bekezdésében említett esetben a kérelmet az illetékes erdőfelügyelőséghez kell benyújtani. Egyéb esetben a kérelmet a földművelésügyi miniszternél kell benyújtani. A szállítási igazolvány kérelmezésekor igazolni kell, hogy a kérelmező a szállítani kívánt tűzifamennyiség minden tonnája után 2 pengő 50 fillért a „F. M. Erdészeti Statisztikai bevételi számla Budapest” 105.508. számú postatakarékpénztári csekkszámára befizetett.

(4) A szállítási igazolványon javítani nem szabad. Az igénylő hibájából tévesen kiállított szállítási igazolványt csak a megállapított díj újból való befizetése esetén lehet kicserélni.

15. §.

(1) A szállítási igazolvány 2. oldalán az 1—6. sorszámú függőleges rovatokat a feladás alkalmával a feladó tölti ki. A „fuvarozásra még átvehető maradvány” nevű (7) rovatot a fuvarozó (közforgalmú vasút, hajózási, valamint fuvarozási vállalat megbizottja) tölti ki, egyben az utolsó (8) rovatban az adatok helyességét aláírásával és bélyegzőjével igazolja. A szállítási igazolványhoz tartozó szelvényekből a fuvarozó a tűzifa feladásakor leválasztja a fuvarozásra átvett tűzifa mennyiségének megfelelő egy vagy több szelvényt s ezt megfelelően kitöltve keletbélyegzőjével ellátja és a fuvarlevélhez ragasztja. Vasúti fuvarozás esetén az egy-egy szelvényen feltüntetett mennyiséget a Vasúti Üzletszabályzat 68. §. (2) bekezdésében megállapított súlytöbblet határáig lehet túlélni. A „fuvarozásra még átvehető maradvány” rovatot azonban a ténylegesen feladott mennyiség figyelembevételével kell kitölteni. Az ily módon esetleg fennmaradó szelvényt más szállításra felhasználni nem szabad.

(2) A szállítási igazolványon feltüntetett tűzifamennyiségnek le szállítása után a szállítási igazolványt az esetleg fel nem használt szelvényekkel együtt a feladó a kiállító hatósághoz haladéktalanul megküldeni köteles. Mindaddig, amíg a felhasznált szállítási igazolvánnyal

a szállításra jogosult el nem számol, ugyanazon címzett részére való szállításhoz újabb igazolványt nem kaphat.

16. §.

(1) A fatermelő, illetőleg a szállításra jogosult helyett a fakereskedő igényelheti a szállítási igazolványt abban az esetben, ha a fakereskedő a szállítani kívánt tűzifát a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 2. §. (1) bekezdésében meghatározott mennyiségen aiul kitermelt tételek összevásárlásával szerezte és az így megszerzett tűzifakészletet a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 2. §-a értelmében a földművelésügyi miniszterhez szabályszerűen bejelentette. Az igénylési lapokhoz csatolni kell az illetékes erdőfelügyelőség által záradékolt községi bizonyítványt arról, hogy az igénylési lapon feltüntetett tűzifakészletet a fakereskedő mely községben, kitől és milyen tételekben vásárolta össze. Ha a fakereskedő a tűzifát erdőbirtokossági társulat (volt úrbéresek, közbirtokosságok) tagjaitól vásárolta össze, a bizonyítványban fel kell tüntetni azt is, hogy a társulat a tűzifakészletet a földművelésügyi miniszterhez bejelentette-e, vagy nem.

(2) Az előbbi bekezdésben említett tűzifára a szállítási igazolványt a földművelésügyi miniszter állítja ki.

17. §.

A tűzifát a kitermelés helyéről tehergépjároművön a feladóállomásra, vagy rakodóra szállítani (közéltés) szállítási igazolvány nélkül szabad. Az ehhez szükséges engedélyt az illetékes erdőfelügyelőség díjtalanul adja ki.

18. §.

A külföldi tűzifa behozatalához a földművelésügyi miniszter a behozatali engedély kiadása alkalmával járul hozzá s ugyanakkor a m. kir. Külkereskedelmi Hivatal útján a szállítási igazolványt is kiadja.

IX. Vegyes és átmeneti rendelkezések.

19. §.

A 3.000/1941. M. E. számú rendelet, valamint a jelen rendelet alapján tett bejelentések, továbbá a zár alá helyezett tűzifa felhasználása, feldolgozása és forgalombahozatala iránt előterjesztett kérvények — ideértve az igénylési lapokat is — illetékmentesek.

20. §.

A forgalomba hozott tűzifa minősége tekintetében a 10.800/1934. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1934. évfolyam, 30. szám.) 1. számú mellékletében foglalt minősítési feltételek az irányadók.

21. §.

(1) A jelen rendelet hatálybalépése előtt kiadott szállítási igazolványok díjának összege és befizetési módja tekintetében a 151.000/1943. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny, 1943. évfolyam 7. szám), valamint a 152.000/1943. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny, 1943. évfolyam 48. szám) rendelkezései irányadók. Ezeket a szállítási igazolványokat kicserélni, illetőleg helyettük új szállítási igazolványokat igényelni nem lehet.

(2) Ha a fatermelő részére a jelen rendelet hatálybalépése előtt szállítási igazolványt adtak ki és a fatermelőtől hatósági rendelkezéssel időközben jogosítványát elvonták, a szállítási igazolványt az abban megnevezett címzettek részére történő szállításra felhasználhatja az a személy, aki a fatermelő tűzifakészletének átvételére kijelöltetett.

X. Büntető rendelkezések.

22. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 19. §-ának (1) bekezdésében megállapított kihágást követi el és az ott meghatározott büntetéssel büntetendő, aki a jelen rendeletnek a tűzifa bejelentésére, felhasználására, feldolgozására, forgalombahozatalára és szállítására vonatkozó rendelkezéseit megszegi, vagy kijátssza.

(2) A pénzbüntetésre, az elkobzásra és a kihágás miatt eljáró hatóságokra a 3.000/1941. M. E. számú rendelet 19. §-ának (2)–(4) bekezdésében foglalt rendelkezések az irányadók.

XI. Záró rendelkezések

23. §.

(1) A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Hatálybalépésével a tűzifaellátás biztosításának újabb szabályozásáról szóló 3.000/1941. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 44.000/1941. F. M. számú rendelet (Rendeletek Tára, 1941. évfolyam, 1364. oldal), a tűzifaszállítási igazolványok kiállítási díjának újabb megállapításáról szóló 151.000/1943. F. M. számú rendelet, valamint a 151.000/1943. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése tárgyában kiadott 152.000/1943. F. M. számú rendelet hatályát veszti. A jelen rendelet hatálybalépése előtt kiadott szállítási igazolványok tekintetében azonban a 151.000/1943. és 152.000/1943. F. M. számú rendeletek rendelkezéseit továbbra is alkalmazni kell.

(2) Törvényhatóság alatt Kárpátalja területén közigazgatási kirendeltséget kell érteni; Kárpátalja területén a törvényhatóság első tisztviselőjének a jelen rendeletben megállapított feladatát a közigazgatási kirendeltség vezetője látja el.

Budapest, 1943. évi május hó 15. napján.

Báró Bánffy Dániel s. k.

m. kir. földművelésügyi miniszter.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 20.100/1943. K. M. számú rendelete a hazai termelésű tölgy- és lúcfenyő-cserzőkéreg árának a megállapításáról.*

A 9.280/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. (1) az 1942/43. gazdasági évben belföldön termelt feldolgozatlan, kötözött tölgy-cserzőkéreg legmagasabb ára a feladóállomáson vasúti kocsiba rakva, illetőleg a cserfeldolgozó telepre (cserörő-malomba) beszállítva mázsánként 14.— pengő.

(2) Az (1) bekezdésben megszabott ár az úgynevezett „originál” minőségű (50%-ban I. osztályú, 50%-ban II. osztályú) tölgy-cserzőkéregre vonatkozik. Amennyiben a feladóállomáson, illetve a cserfeldolgozó telepen (cserörő malomban) átadott tölgy-cserzőkéregben 70%-nál több a tükörcher (szinkéreg), a fenti árhoz közös megegyezéssel legfeljebb 5% felár számítható. Az ilyen felárral történt vásárlásokat a vevő kereskedő (bizományos) a körülmények részletezésével a m. kir. Közellátási Hivatalhoz (Budapest, VI., Nagymező-utca 1. sz.) naptári negyedévenként bejelenteni köteles.

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi április hó 17-1, 87. számában.

(3) Ha a tölgy-cserzőkéreg átadása nem a feladóállomáson vasúti kocsiba rakva történik, hanem pl. erdőn tő mellett, vagy erdei rakodón, stb., az (1) bekezdésben megállapított árból le kell vonni azokat a költségeket, amelyek az árunak az átadás helyéről a feladóállomásig történő szállításával és vasúti kocsiba rakásával kapcsolatban felmerülnek. A levonás összegét a tényleges költségeknek megfelelően az eladó és vevő közösen állapítják meg.

2. §. (1) A hazai termelésű, feldolgozatlan, légszáraz, jól kezelt (nem penészes), nem erősen mohos, síma, pikkelyektől mentes, kötözött *lúcfenyő-cserzőkéreg* legmagasabb ára feladóállomáson vasúti kocsiba rakva mázsánként 18.— pengő.

(2) Ha a lúcfenyő-cserzőkéreg átadása nem a feladóállomáson vasúti kocsiba rakva történik az 1. §. (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket a lúcfenyő-cserzőkéregre is alkalmazni kell.

(3) Amennyiben a lúcfenyő-cserzőkéregget ürköbméterekben adják, illetve veszik át, 1 ürköbméter szabványosan rakott, feldolgozatlan lúcfenyő-cserzőkéregget 110 kg-mal kell egyenlőnek venni.

3. §. Abban az esetben, ha a termelési hely a feladóállomástól olyan távol van, hogy a cserzőkéregnek a feladóállomásig történő fuvarozása — az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosának 122.100/1941. számú körrendeletében foglalt felhatalmazás alapján a törvényhatóságok első tisztviselői által megállapított fuvarozási díjaknak és rendes munkamenetben átlagosan elszállítható mennyiségnek figyelembevételével — métermázsánként tölgykéreg esetén 4.50 P-nél, lúckéreg esetén pedig 7.— P-nél többbe kerül, a fuvar költségeknek ezt meghaladó részét a feladóállomási termelői árakhoz külön hozzá lehet számítani. Azt, hogy az így felmerült fuvar többlet számításbavétele, illetőleg kifizetése a fenti rendelkezéseknek megfelelően történt, a Magyar Bőripari Nyersanyagbeszerző és Elosztó Részvénytársaság (a továbbiakban: Részvénytársaság) bizományosai — mint vevők — igazolni kötelesek. Ebből a célból azokat a vételeiket, amelyeknél ilyen költség-többlet felmerült, a m. kir. Közellátási Hivatalnak (Budapest, VI., Nagymező-u. 1. sz.) naptári negyedévenként be kell jelenteniük. A bejelentésben lételemenként fel kell tüntetni, a fuvar többletet indokoló helyi körülményeket és csatolni kell hozzá az említett körülmények fennforgásáról szóló hatósági igazolást és az eladó által aláírt árvetést is.

4. §. (1) A Részvénytársaság által a feldolgozó üzemek részére eladott cserzőkéreg legmagasabb ára feladóállomáson, vasúti kocsiba rakva, a következő:

1. zúzott (tört) tölgy-cserzőkéreg mázsánként: 20.— pengő

2. zúzott (tört) lúcfenyő-cserzőkéreg mázsánként: 24.— pengő

(2) Az (1) bekezdésben megállapított árak az 1943. évi augusztus hó 1. napjától az 1944. évi május hó 1. napjáig bezárólag mázsánként és havonként 10 fillérrel emelkednek.

(3) A zúzott (tört) tölgy- és lúcfenyő-cserzőkéreg minősítésére általában a Fakereskedelmi Szokványokban foglaltak az irányadók.

(4) A Részvénytársaság a cserzőkéreg vásárlásával megbízott bizományosaitól átvett tölgy- és lúcfenyő-cserzőkéregért az (1) és (2) bekezdésben meghatározott áraknál q-kint 25 fillérrel alacsonyabb árat köteles fizetni.

5. §. (1) A Részvénytársaság a bizományosai által a 3. §-ban foglaltak alapján kifizetett fuvar költségtöbbletek összegét az általa forga-

lombáhozott belföldi cserzőkéreg évi mennyiségének alapulvételével, — tekintet nélkül arra, hogy az esetenként szállított mennyiség beszezésénél ilyen költség felmerült-e vagy sem —, a bevőre átháríthatja és a végleges elszámolásig a szállítások arányában előleget szedhet be. Ezt az előleget a számlában külön tételben fel kell tüntetni.

(2) Az (1) bekezdés szerint áthárítható fuvartöbblet összegének megállapítása céljából a 3. §-ban foglaltak alapján felmerült fuvar-költségtöbbletnek a jelen rendelet alapján történt tényleges kifizése és, valamint azt, hogy a fuvar-költségtöbblet kifizetését a helyi körülmények indokolták, — a vonatkozó hatósági igazolások alapján — a Magyar Bőriparosok Országos Szövetsége és a Magyar Bőripari Nyersanyag-beszerező és Elosztó Részvénytársaság által erre a célra kijelölt bizottság vizsgálja felül.

(3) A (2) bekezdés szerint alakított bizottság által követendő irányelveket, valamint az (1) bekezdés alapján beszedhető előleg mértékét és az elszámolás módját a közellátásügyi miniszter állapítja meg.

6. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; hatálybalépésével a hazai termelésű tölgy- és lúcfenyő cserzőkéreg, továbbá a cserzési célokra alkalmas gubacs árának megállapításáról szóló 65643—1942. K. M. számú rendeletnek a hazai termelésű tölgy- és lúcfenyő cserzőkéregre vonatkozó rendelkezései hatályukat veszítik.

Budapest, 1943. évi április hó 16-án.

A miniszter helyett:

dr. Jakabffy Károly s. k.,
államtitkár.

A m. kir. iparügyi miniszter 24.600/1943. Ip. M. számú rendelete a fűzfakéreg kitermelésének és forgalmának a szabályozásáról.*

Az ipari nyersanyagok és termékek előállításának, forgalmának és felhasználásának szabályozásáról szóló 12.112/1939. M. E. számú rendeletben (Rendeletk. Tára 1939. évfolyam 1399. oldal) foglalt felhatalmazás alapján a földművelésügyi és közellátásügyi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §. (1) Az 1942. évi szeptember hó 1. napjától az 1943. évi június hó 30. napjáig kitermelt fűzfának 4 cm-nél vastagabb átmérőjű részéről (fűzgömbfáról, fűzdorongfáról, fűzhasábfáról) a birtokos köteles a kérget lehántolni; mégpedig a jelen rendelet hatálybalépése előtt kitermelt fűzfáról az 1943. évi május hó 25. napjáig, az ezután kitermelésre kerülő fűzfáról pedig az 1943. évi július hó 15. napjáig.

(2) Nem vonatkozik az (1) bekezdésben említett kéreghántolási kötelezettség

a) a tíz évesnél öregebb fűzfa törzsére,

b) arra a birtokosra, akinek az (1) bekezdésben említett fűzfából a jelen rendelet hatálybalépése napján négy ürméternél ($4 \times 4 \times 4$ m) kevesebb mennyiség van birtokában,

c) arra a birtokosra, aki az (1) bekezdésben említett fűzfából a jelen rendelet hatálybalépése napjától az 1943. évi június hó 30. napjáig négy ürméternél kevesebb mennyiséget termel ki,

d) arra a birtokosra, akinek az (1) bekezdésben említett fűzfából a jelen rendelet hatálybalépése napján százhusz ürmétert meg nem haladó mennyiség van birtokában, illetőleg aki az (1) bekezdésben em-

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi május 8-i, 103. számában.

lített fűzfából a jelen rendelet hatálybalépése napjától az 1943. évi június hó 30. napjáig százhusz úrméternél kevesebbet termel ki, feltéve, hogy a hántolási kötelezettsége alól a M. Kir. Ipari Anyaghivataltól a 2. §. (1) bekezdésében meghatározott bejelentési határidő utolsó napjától számított tizenöt nap alatt felmentést kap. Ha az előző mondatban említett fűzfamennyiség birtokosa nem kap felmentést a hántolási kötelezettség alól és a hántolási kötelezettség teljesítésére az (1) bekezdésében meghatározott határidő már elmúlt, akkor a birtokos a hántolást az előző mondatban említett határidő elteltétől számított nyolc nap alatt köteles elvégezni.

2. §. Akinék a jelen rendelet hatálybalépése napján az 1. §. (1) bekezdésében említett fűzfából négy úrmétert meghaladó mennyiség van birtokában, továbbá az, aki az említett fűzfából a jelen rendelet hatálybalépése napjától az 1943. évi június hó 30. napjáig négy úrméternél többet termel ki, köteles a birtokában lévő, illetőleg a kitermelt fűzfamennyiséget a Magyar Bőripari Nyersanyagbeszerző és Elosztó Részvénytársaságnak (Budapest, IV., Türr István-utca 4. sz.) (az alábbiakban: Részvénytársaság) bejelenteni. A jelen rendelet hatálybalépése napján meglévő fűzfamennyiséget a rendelet hatálybalépése napjától számított nyolc nap alatt, az ezután kitermelt fűzfamennyiséget pedig a kitermelés befejezésétől számított nyolc nap alatt kell bejelenteni. A bejelentésnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

a) a bejelentő neve (cége), lakóhelye (telepének helye);
 b) annak a helynek a közelebbi megjelölése, ahol a hántolási kötelezettség alá eső fűzfamennyiség a bejelentés időpontjában van;
 c) a hántolási kötelezettség alá eső fűzfamennyiség úrméterben (1×1×1 m) kifejezve.

(2) Az államerdészeti kezelésben levő erdőkből kitermelt fűzfára vonatkozólag a jelen §-ban meghatározott bejelentést a birtokos helyett a m. kir. erdőfelügyelőség (erdőfelügyelőségi kirendeltség) teszi meg.

3. §. Az 1. §-ban meghatározott kéreghántolási kötelezettség alá eső fűzfáról az 1943. évi május hó 25. napjáig lehántolt kérget az 1943. évi május hó 3. napjáig, a később lehántolt kérget pedig a hántolás befejezésétől számított nyolc nap alatt köteles a birtokos a közellátásügyi miniszter által megállapított áron a Részvénytársaságnak vételre felajánlani. A felajánlásnak a következő adatokat kell tartalmaznia:

a) a felajánló neve (cége), lakóhelye (telepének helye);
 b) annak a helynek a közelebbi megjelölése, ahol a lehántolt kéreg a felajánlás időpontjában van;
 c) annak a fűzfának a mennyisége úrméterben kifejezve, amelyről a felajánlott kérget lehántolták;
 d) a birtokos nyilatkozatát arról, hogy a felajánlási kötelezettség alá eső kéregnek elszállításáról kíván-e gondoskodni.

4. §. (1) A Részvénytársaság a felajánlási kötelezettség alá eső kérget köteles átvenni.

(2) Abban az esetben, ha a birtokos a felajánlott kéreg szállítását elvállalta, a Részvénytársaságnak a felajánlás vételétől számított tizen-négy nap alatt közölnie kell a felajánlóval azt a helyet, ahol a kérget átveszi. A felajánló köteles a közlés vételétől számított tizennégy nap alatt a kérget erre a helyre elküldeni (feladni). A Részvénytársaság által megjelölt átvételi hely az ügylet teljesítésének helye.

(3) Abban az esetben, ha a birtokos a felajánlott kéreg szállítását nem vállalta, a Részvénytársaságnak nyilatkozatában meg kell jelölnie

azt az időpontot, amikor a kérget átveszi. A kérges átvételének a felajánlás vételétől számított harminc nap alatt meg kell történnie. A kérges elszállításáról ebben az esetben a Részvénytársaságnak kell gondoskodnia. Ilyen esetben a Részvénytársaság köteles az elszállítás megkezdésének időpontját megkezdése előtt öt nappal, annak elvégzését pedig legkésőbb három nappal a munka befejezése után a birtokosnak tudomására hozni.

5. §. (1) A felajánlásra kötelezettnek a kérges az elküldésig (feladásig), illetőleg az átvételig meg kell őriznie és a romlástól meg kell óvnia.

(2) A felajánló a kérges elküldésével egyidejűleg köteles a Részvénytársaságnak megküldeni:

a) az elküldött kérges súlyát feltüntető jegyzéket, b) a számlát, c) a feladást igazoló okmányok másolatát.

6. §. (1) Amennyiben a felajánló a kérges szállításának saját üzemében elvégzését vállalta, a Részvénytársaság köteles a beküldött okmányok szerint igazolt vételárnak nyolcvan százalékát az okmányok beérkezése után haladéktalanul, tartozásának többi részét pedig — ha a kérges minősége és ára tekintetében kifogás nem merült fel, — a kérges megérkezéséről szóló értesítés kézhezvételétől számított tizenöt nap alatt megfizetni. Ha a kérges minősége és ára tekintetében kifogás merül fel, a Részvénytársaság köteles a kifogást az eladóval az említett tizenöt nap alatt közölni és ebben az esetben a vételárnak többi részét csak a vételár végleges megállapítása után köteles megfizetni.

(2) Amennyiben a felajánló a kérges szállításának saját üzemében elvégzését nem vállalta és a kérges minősége és ára tekintetében az átvételkor megegyezés jön létre, akkor a Részvénytársaság köteles a teljes vételárat az áru átvételétől számított nyolc nap alatt megfizetni. Ha a kérges minősége és ára tekintetében nem jön létre megegyezés, akkor a Részvénytársaság a kérgesnek az általa becsült minőségére a közellátásügyi miniszter által megállapított árából nyolcvan százalékot a kérges átvétele, a fennmaradó vételár részletet pedig a vételár végleges megállapítása után köteles megfizetni.

7. §. (1) A Részvénytársaság a kérges elszállítása során az általa, illetőleg megbízottai által okozott károkért a felajánlónak kártérítéssel tartozik. A felajánlónak kárigényét a szállítás befejezésétől számított tizenöt nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnál kell bejelentenie.

(2) A bejelentett kárigény jogosságát, a kártérítés összegét és módosításait az elsőfokú erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

(3) Amennyiben az elsőfokú erdőrendészeti hatóság megállapításait a felajánló vagy a Részvénytársaság nem fogadja el, igényét bírói úton érvényesítheti.

8. §. A Részvénytársaság az általa megvásárolt fűzfakérges az M. Kir. Ipari Anyaghivatal utasítása szerint osztja szét a feldolgozó iparosok között.

9. §. A nyersbőr, a gubacs és a külföldi más cserzőanyagok forgalmának korlátozásáról szóló 46 300/1940. Ip. M. számú rendelet (Rendeleték Tára 1940. évfolyam 2917. oldal) 16. §-a alapján kinevezett miniszteri biztos (helyettese) ellenőrző hatásköre a Részvénytársaságnak a jelen rendelet alapján folytatott tevékenységére is kiterjed.

10. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés, különösen a honvédelemről szóló 1939:II. t.-c. 206. §-a vagy a közellátás érdekét veszélyeztető cselekmények büntetéséről szóló 1941:X.

t.-c. 1. vagy 2. §-a alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háború idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az, aki a jelen rendelet 1—6. és 8. §-ában foglalt rendelkezések valamelyikét megszegi vagy kijátssza.

(2) A pénzbüntetésre az 1928:X. törvénycikk rendelkezései irányadók. A pénzbüntetés legmagasabb mértéke nyolcezer pengő, olyan esetben pedig, amikor megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a kihágás elkövetője a cselekménnyel illetéktelenül elért, a nyolcezer pengőnek a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összege.

(3) A pénzbüntetés átváltoztatására, valamint a kihágás elévülésére az 1939:II. t.-c. 212. §-ának (4) és (5) bekezdésében, a befolyt pénzbüntetés hovaforchtására nézve pedig az 1939:II. t.-c. 218. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Arra a készletre, amelyre nézve az (1) bekezdés alá eső kihágást elkövették, elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékesítése és értékének hovaforchtása tekintetében a 6.110/1941. M. E. számú rendelet rendelkezései irányadók.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés szempontjából szakminiszternek az iparügyi minisztert kell tekinteni.

II. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1943. évi május hó 7.-én.

Bornemisza Géza s. k.
m. kir. iparügyi miniszter.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 28.700/1943. K. M. számú rendelete a cserzési célokra alkalmas fűzfakéreg legnagyobb árának a megállapításáról.*

A 9.280/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem.

1. §. (1) Az 1942/43. gazdasági évben belföldön termelt, cserzési célokra alkalmas, feldolgozatlan, kötözött fűzfakéreg legmagasabb ára a feladóállomáson vasúti kocsiba vagy hajóba rakva, illetőleg a cserfeldolgozó telepre (cserőrlő malomba) beszállítva q-kint 22.— P.

(2) Ha a fűz cserzőkéreg átadása nem a feladóállomáson vasúti kocsiba vagy hajóba rakva történik (erdőn tő mellett, vagy erdei rakodón, stb.), az (1) bekezdésben megállapított árból le kell vonni azokat a költségeket, amelyek az árunak az átadás helyéről a feladóállomásig történő szállításával és vasúti kocsiba rakásával kapcsolatban felmerülnek. A levonás összegét a tényleges költségeknek megfelelően az eladó és a vevő közös megegyezéssel állapítják meg.

2. §. (1) A Magyar Bőripari Nyersanyagbeszerző és Elosztó Rt. által a feldolgozó üzemek részére eladott zúzott (tört) fűz cserzőkéreg legmagasabb ára feladóállomáson vasúti kocsiba vagy hajóba rakva q-kint 28.— P.

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi május 8.-i, 103. számában.

(2) Az (1) bekezdésben megállapított árak az 1943. évi augusztus hó 1. napjától az 1944. évi május hó 1. napjáig bezárólag q-kint és havonként 10 fillérrel emelkednek.

(3) A Magyar Bőripari Nyersanyagbeszerző és Elosztó Rt. a fűz cserzőkéreg vásárlásával megbízott bizományosaitól átvett fűz cserzőkéregét az (1) és (2) bekezdésben meghatározott árnál q-kint 25 fillérrel magasabb árat köteles fizetni.

3. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1943. évi május hó 7.-én.

A miniszter helyett:

Dr. Jakabffy Károly s. k.
államtitkár.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 15.998/1943. K. M. számú leirata a tűzifa ármegállapításáról.

Országos Erdészeti Egyesület.

Budapest.

A 11.000/1943. K. M. számú rendelet intézkedéseivel kapcsolatban tett előterjesztésre értesítem Címet, hogy a hivatkozott rendeletben megállapított egységárak, illetve a fuvardíjak és a szállítási igazolvány díjának újabb megállapítása révén kialakított árrendszer megváltoztatását nem vehetem érdemi tárgyalás alá.

A szállítási igazolványok díjának megállapításával kapcsolatban egyes esetekben mutatkozó sérelmes kihatások megszüntetését a földművelésügyi miniszter úr 152.000/1943. F. M. számú újabb rendelete célozza.

A 11.000/1943. K. M. számú rendelet 7. §-a szerint az eladó a 151.000/1943. F. M. számú rendelet alapján *ténylegesen fizetett kiállításí díjat háríthatja át.*

A szállítási igazolványok díjára eső forgalmiadó kérdés rendezése megtörtént, amennyiben a m. kir. pénzügyminiszter úr a 63.177/1943.—XI/b. számú rendeletével a szállítási díjat a forgalmiadó alól mentesítette.

Budapest, 1943. évi április hó 27.-én.

A miniszter helyett:

Dr. Jakabffy Károly s. k.
államtitkár.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 127.644/1943. számú felhívása az Államerdészeti Tisztviselők Gyermekének Nevelését Segélyező Alapból az 1943/44. tanévben kiosztható segélyek ügyében.

A m. kir. földművelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező Alapból az 1943—44. tanévre szóló segélyek az 1915. évi 104.197 szám alatt jóváhagyott szabályzat 8. §-ának 4. pontja értelmében az 1943. évi augusztus havában kerülnek kiosztásra.

Az idézett Szabályzat értelmében segélyben részesülhetnek az állami erdészetnél (kincstári erdőknél — állami ellátásba vett községi stb. erdőknél, — az Erdészeti Kutató Intézetnél, — és a m. kir. alerdész szakiskoláknál) alkalmazott tényleges szolgálatban álló, nyugdíjazott és elhalt tisztviselőknek (erdőtisztteknek, — erdészeti tanároknak, — erdő-

számvevősegi tisztviselőknek, — erdészeti üzemi tiszteknek, — iroda-tiszteknek, — valamint a nem rendszeresített állásokban alkalmazott erdőmérnököknek) mindkét nembeli gyermekei, illetőleg árvái, s végül a volt erdőmérnöki főiskolai tanárok árvái, ha az a.ább felsorolt bel-földi intézetek valamelyikének rendes tanulói közé az 1943—44. tanévre felvétettek, továbbá, ha az 1942—43. tanévben a tanulmányi előmenetelt igazoló bizonyítványaikban kitüntetett összes osztályzatuknak legalább fele kitűnő, jeles vagy jó.

Elégtelen osztályzat a segélyezést kizárja.

Tornából, énekből, valamint az egyes nem kötelező tantárgyakból nyert osztályzat az igényjogosultság megállapításánál nem jön számításba.

A kérvényhez az 1942—43. tanévről szóló iskolai végbizonyítványt kell csatolni, kivéve azt az esetet, ha a gyermek erről a tanévről ilyen bizonyítványt a saját hibáján kívül nem kaphatott, amely esetben kellő megokolással a még előbbi évi iskolai végbizonyítványt kell csatolni.

Azok a tanintézetek, melyeknek rendes tanulói a „Szabályzat” 21. §-a szerint segélyben részesíthetők, a következők.

A) Fiúgyermekek részére.

1. A műegyetem erdőmérnöki szakosztálya, 2. gimnáziumok, 3. reáliskolák, 4. felsőkereskedelmi iskolák, 5. tanítóképzők, 6. felsőipariskolák, 7. polgári iskolák, 8. tejipari szakiskolák, 9. földművesiskolák, 10. Kertészeti tanintézet és 11. Az Intéző Bizottságnak a Szabályzat 21. §. 3. pontja alapján hozott határozata értelmében az 1943—44. tanévben bármely egyetem és főiskola.

B) Leánygyermekek részére.

1. Leánygimnáziumok, (liceumok), 2. országos magyar iparművészeti iskola, 3. tanító- óvónő és nevelőképzők, 4. női kereskedelmi tanfolyam, 5. felső női ipariskola, 6. felső leányiskolák, 7. polgári leányiskolák, 8. Kertészeti tanintézet és 9. az Intéző Bizottságnak a Szabályzat 21. §. 3. pontja alapján hozott határozata értelmében az 1943—44. tanévben bármely egyetem és főiskola.

Mindkét nembeli gyermekek részére:

1. Az elemi iskolák azzal a korlátozással, hogy az azokat látogató gyermekek segélyben csak akkor részesülhetnek, ha megfelelő helybelli tanintézet hiányában házon kívül másutt kénytelen tanulni. Atyátlan, anyátlan árvák minden esetben szülői házon kívüli tanulóknak tekintetnek.

2. Siketnémák, vakok, stb. oktatására szolgáló gyógypedagógiai intézetek és pedig tekintet nélkül a gyermekek életkorára és előképzettségére.

Más intézetek tanulói, — a fentebb felsorolt tanintézetek rendkívüli vendég és magántanulói, nemkülönben a különböző időszaki (téli, esti, stb.) tanfolyamok halgatói segélyben nem részesíthetők.

A segélyek adományozása a folyamodó tisztviselő, illetőleg árva vagyoni viszonyainak számbavételével történik. Egyenlő igényjogosultság mellett előnyben részesülnek az árvák és azok a tisztviselők, kiknek több eláttatlan gyermekük van, vagy akiknek hivatali székhelyén tanintézet nincsen.

A tisztviselők indokolt esetben nemcsak egy, hanem két vagy több gyermek után is részesülhetnek segélyben.

A segély a Szabályzat értelmében mindenkor csak egy-egy tanévre szól. A segélyben részesülő a következő tanévben is részesülhet segélyben, de csak új kérvény alapján.

Az alap a segélyeket két félévi részletben szolgáltatja ki, de csak abban az esetben, ha a gyermek tényleg a fent elősorolt tanintézetek valamelyikében tanul és ha a gyermeknek az illető tanintézetben történt felvétele megfelelően igazoltatik.

A segélyezés iránt benyújtott kérvényben okvetlenül ki kell tüntetni a folyamodó évi fizetését, illetőleg nyugdíját, összes ellátatlan gyermekeinek számát és korát, a tanintézetet, melyet látogatni fognak, az esetleg élvezett ösztöndíj, vagy más ilyenmü állandó segélyek összegét a kérvényhez csatolni kell a segélyezendő gyermekek legutolsó iskolai bizonyítványait, nemkülönbén a szülők vagyoni állásáról szóló hatósági bizonyítványt, illetőleg atyátlan-anyátlan árváknál az árvaszék igazolványát.

Ha a kérvényekhez szükséges iskolai bizonyítványok, vagy egyéb okiratok, illetve azoknak közjegyzői vagy valamelyik államerdészeti hatóság által hitelesített másolatai valamely körülmény miatt egyidejűleg csatilhatók nem vólnának, a kérvényt az alább kitűzött határidőre iskolai bizonyítvány stb. nélkül is feltétlenül be kell nyújtani és az iskolai bizonyítványt vagy egyéb okiratokat azok megszerzése után pótlólag bemutatni. A határidőn túl beérkező kérvények a Szabályzat 31. §. értelmében figyelembe nem vétetnek.

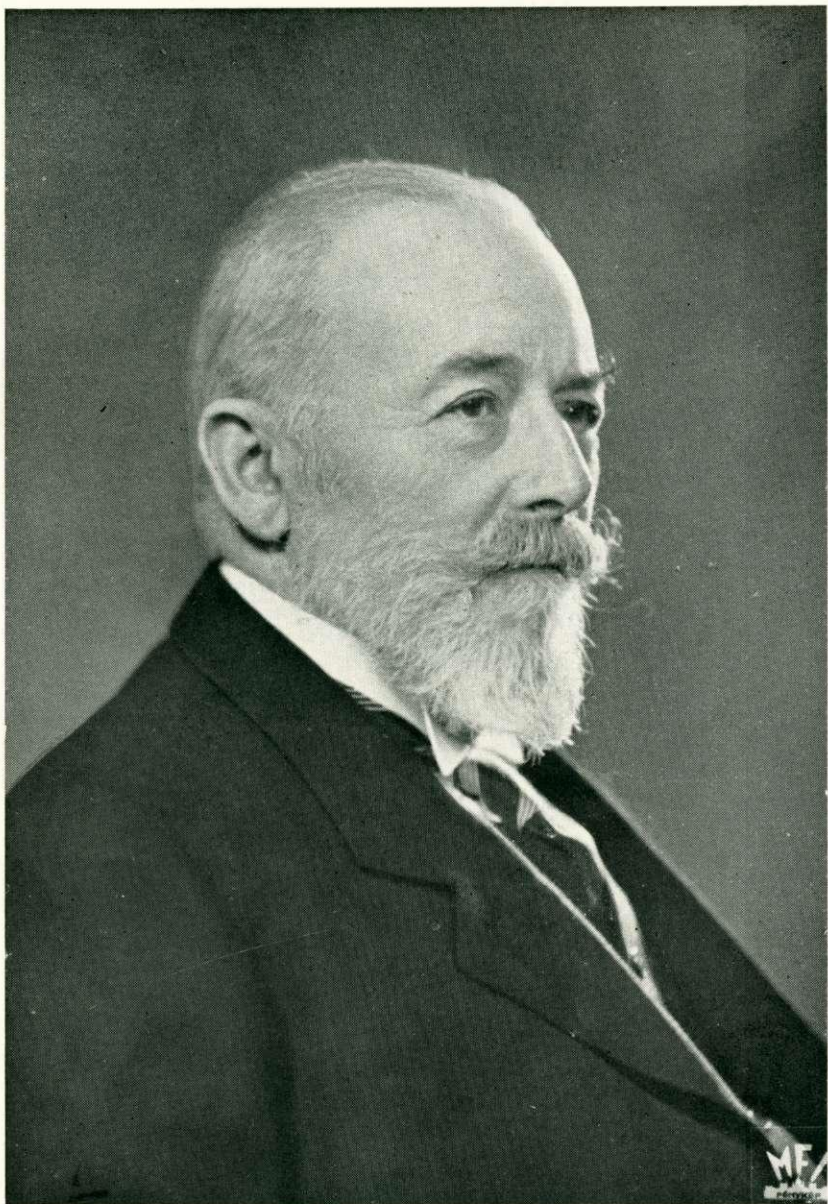
Felhívom az érdekelt szülőket, illetőleg gyámokat, hogy az alapból nyerhető segélyek adományozására irányuló belyegetelen kérvényüket: „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező Alap Intéző Bizottsághoz“ (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. sz. III. em. 365. ajtó) címezve továbbítás céljából a lakóhelyükön lévő, vagy az ehhez legközelebb fekvő valamelyik állami erdészeti hatóságnak adják át, vagy közvetlenül postán maguk küldjék el, de mindenesetre oly időpontban, hogy a kérvény legkésőbb július hó 9-én Budapesten rendeltetési helyén legyen.

Budapest, 1943. évi május hó 1-én.

Földművelésügyi Miniszter.

Felelős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

Gróf Széchenyi Bertalan †
(1866—1943.)